የሰፊው ሕዝብ ድምፅ

ለሰፊው - ሕዝብ
(ወዛደር፣ ገበሬ፣ ነጋዴ፣ ወታደር፣ ምሁር፣)
መብትና ጥቅም
የሚታገል ጋዜጣ

መስከረም 1994 ልዩ እትም

ተሸጋጋሪው ማነው? አሸጋጋሪውስ? ምርጫችን

ተሸጋጋሪው ማነው? አሸጋጋሪውስ? ምርጫችን

1. መግቢያ- ኢትዮጵያ መንታ መንገድ ላይ

ከጥቂት ወራት ወዲህ የሃገራችንን የወደፊት እድል፣ ለዴሞክራሲ፣ ለፍትህ፣ ለኢትዮጵያ ህዝቦች አንድነትና ለብሄራዊ ነጻነት የሚካሄደውን ትግል አቅጣጫ ለረጅም ጊዜ ሊወስኑ የሚችሉ ክስተቶች ከፊታችን ተደቅነዋል። ባንድ በኩል በህወሃት ውስጥ የጀመረው ያንጃዎች ግጭት እየከፋና እየሰፋ ወደ ኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ተሸጋግሮ መሄዱን ስላላቆመ የዚህ ትርምስ ሰበብ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ ሊተርፍ የሚችልበት አደገኛ ሁኔታ ውስጥ እን ገኛለን። በሌላ በኩል ህዝባችን ካለፈው ግንቦት ምርጫ ጀምሮ ለመብቱና ለነ ጻነቱ ትግሉን በማፋፋሙ በተለይ በክልሎች ከአረመኔ ካድሬዎች የሚሰነዘረውን ጥቃት ለመቋቋም ይህ ነው የማይባል ትንንቅ ላይ እያለ ባለበት ወቅት የሃገራ ችን ወጣቶች የብሄርና የክልልን አጥር ሰባብረው በአንድነት በመነሳታቸው ይኸው በውስጣዊ ትርምሱ የተዳከመው የወያኔ/ኢህአዴግ አገዛዝ በህዝባዊ የት ግል ማእበል ተወጥሮ የተያዘበት ወቅት ውስጥ ገብተናል። ከዚህ ቀውስ ጋር በተያያዘና በተለይ የወጣቱን ትግል ለማፈን በወሰደው አረመኔያዊ እርምጃ የተነሳ አቅፈው ደግፈው ይዘውት የነበሩት ባእዳን አሳደሪዎቹ ለዚህ መንግስት ያሳዩ የነበረውን የጭፍን ድጋፍ አቋም እንደገና ለመመርመር የተገደዱበት ምእ ራፍ ውስጥ እንገኛለን።

በዚህ መልክ ይህ ጸረ ዴሞክራሲ ሃይል እንደዚህ ተከፋፍሎና ተዳ ክሞ፣ እንደዚህ በህዝብ ትግል ተወጥሮ፣ እንደዚህ ባእዳን አሳዳሪዎቹ የጎሪጥ ሊያዩት መጀመራቸው አንዳንዶችን የአለንበትን ውስብስብ ሁኔታ ያስረሳቸው ይመስላል። ባንዳንድ አካባቢዎች «ይህ ከሁሉም አቅጣጫ እየተዋከበ ያለ መን ግስት አንድ ሃሙስ የቀረው መንግስት ነበር። ግን ምን ይሆናል በ1966 እ.ም. እንዳመለጠን፣ በ1983 እ.ም. እንዳመለጠን አሁንም ተዘጋጅተንና በበቂ ተደራ ጅተን ባለመገኘታችን ከዚህ ከአለቀለት ሃይል ስልጣን ለመረከብ አንድ የታሪክ አጋጣሚ እያመለጠን ነው» የሚል ከፍተኛ ስጋትና ቁጭት ይታያል። ከዚህም በመነሳት ከአንዳንድ አካባቢዎች እየተከሰተ ያለውን «ክፍተት» ሞልቶ ስልጣን ከወያኔ «ለመረከብ» የሚችል «የሽግግር መንግስት» የማቋቋም ጥሪዎች ሲስተ ጋቡ ሌሎች ደግሞ ስለ«ስደት መንግስት» አስፈላጊነት በሰፊው ቅስቀሳ ሲያደ ርጉ እናያቸዋለን። በሌላ በኩል ደግሞ ነባሩ ተቃዋሚ ሃይሎችን በአንድ አላማ ስር አሰልፎ ጸረ ወያኔውን ትግል ለማስተባበር አስፈላጊ የሆነው የህብረት ግንባር በአስቸኳይ እንዲመሰረት ጥሪዎች እየተበራከቱ ይገኛሉ።

ሃገራችን ዛሬ ከምትገኝበት ተጨባጭና ውስብስብ የፖለቲካ ሁኔታ በጎ ነገር እንዲወጣ የሚፈልገው ህዝባችን ጥራት ባለው ሁኔታ ባለ በሌለ ሃይሉ አቅ ጣጫ ይዞ እንዲታገል የሚያስችለው የጋራ ስትራቴጂ ነድፈን መራመድ ባለመቻ

ላችን በያለበት የውዥንብር ሁሉ ቁንጮ የሆነው «መቼ ነው የት የምንሄደው?
»የሚለው ጥያቄ እየቀረበ ይገኛል።

በመኢሶን እምነት ሃገራችን ዛሬ መንታ መንገድ ላይ ቆማለች። ባንድ
በኩል እየሰፋና እየከፋ ከሚሄደው የአንጃወች ግጭትም ሆነ እያየለ ከሚሄደው
የህዝባችን የተቃውሞ እንቅስቃሴ አንጻር ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች ጫና እንዲኖ
ራቸው ግልጽ የሆነ የጋራ የሽግግር አማራጭ አውጥተው ከአልተንቀሳቀሱ ሀገራ
ችን በእርግጥ ወደ ከፍተኛ ጥፋት የምትነጉድበት አደጋ አለ። በሌላ በኩል
ደግሞ ታጋይ ሃይሎች ያለውን ተጨባጭ ሁኔታ በጥሞና ገምግመው በሃገራችን
ከዳር እስከዳር በመነሳሳት ላይ ያለው ህዝባዊ ትግል አንድ አግጣጫ ይዞ እንዲ
ፋፋምም ሆነ የዲፐሎማሲው ትግላችን ባንድ ቋንቋ እንዲናገር የሚያስችለን
የጋራ የሽግግር አማራጭ ከጨበጥን ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞ
ክራሲያዊ ስርአት ለመሸጋገር የሚያስችላት በታሪካችን ከዚህ ቀደም አግኝተን
የማናውቀው አጋጣሚ አለ ብለን እናምናለን።

2. የአለው አደጋና የሁኔታዎች አጣዳፊነት

ከአለው የሃገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ተነስተን ትኩረት ለሚሰጠው ትኩ
ረት ሰጥተንና በይደር ሊቆይ የሚችለውን ካጣዳፊው ለይተን ህዝባችንን በጋራ
ቀስቅሰን በጋራ ለመዋደቅ ከፈለግን ከሁሉ መጀመሪያ ተቃዋሚ ሃይሎችም ሆንን
ህብረተሰባችን ባለፉት ወራት በሃገራችን በተከሰቱትና አስቃቂ አደጋ ሊያስከትሉ
በሚችሉት ቀውሶች ሂደት ላይ ምንም ተጽእኖ እንዳልነበራቸውና አሁንም እን
ደሌላቸው ተገንዝበው በሁኔታዎች ሂደት ላይ ጫና የሚያሳርፉበትን ስትራቴጂ
መቀየስ ይኖርባቸዋል።ይህንን ማድረግ ካልተቻለ አደጋ ውስጥ ነን። እነዚህ አደ
ጋዎች ምንድን ናቸው?

አንደኛ በሃገሪቱ እየተከሰቱ ካሉት የፖለቲካ ቀውሶች አንጻር የተቃዋሚ
ሃይሎች ተጽእኖ አልባነት የሚያስከትለው አደጋ አለ። በወያኔዎች ውስጥ የተ
ከሰተው ያንጃዎች ትርምስ የተቀሰቀሰው በዚያው በህወሃት ውስጥ በተፈጠረ
ቅራኔ ነው። እየከረረና እየሰፋ የሄደውና የሚሄደውም እዛው ህወሃት ውስጥ
ባሉ ቅራኔዎችና እዛው ህወሃት ውስጥ በሚኖረው የሃይል ሚዛን እየተገፋ ነው።
ወደ ኢህአዴግም የተዛመተበት ሁኔታ ከዚህ የተለየ አይደለም። የወጣቱም ንቅ
ናቄ ጉዳይ እምብዛም ከዚህ የተለየ አይደለም። ይህንን ንቅናቄ ማንም የፖለቲካ
ድርጅት አልቀሰቀሰውም። ማንም የፖለቲካ ድርጅት በግንባር ቀደምነት አልመ
ራውም። እንዴት ይቀጥል በሚለው ወሳኝ ጥያቄም ላይ ማንም ጥራት ያለው
መልስ የለውም። እንዲያውም ወያኔ ራሱ ሆን ብሎ ከወጣቱ ባደባለቀው የቦዘኔ
ሰራዊት ሳቢያ ከቁጥጥር ውጭ ሲሆንና ወያኔ በዚህ አሳቦ አረመኔያዊ ጭፍጨፋ
ሲያካሂድ ተቃዋሚ ሃይሎች ሁኔታውን መልክ አስይዞ ትግሉ የሚቀጥልበትን
ሁኔታ ለማመልከት የሚያስችላቸው ሁኔታ ውስጥ አልነበሩም። አሁንም ቢሆን
ም የጋራ አቅጣጫ ማመልከት አለመቻሉና የዚህን ጉዳይ አንገብጋቢነት ያለመገ
ንዘብ አደጋ ሁኔታ አለ ብለን እንገምታለን።

ሁለተኛ ከአንጃወቹ ግጭት ብዙዎቻችን የተገነዘብነውና «በጎ ሂደት
ነው» ያልነው እነ አቶ ስየ፣ ቢተው፣ ሰለሞን ከነአቶ ኩማ ደመቅሳ፣ አባተ

ኪሾ፣ ነጋሶ ጊዳዳ ባንድነት ተፈርጀው እነ አቶመለስ ዜናዊ ፣አባዱላ ገመዳ፣ አዲሱ ለገሰና ካሱ ኢላላ በሌላ በኩል ሆነው የግጭቶች የብሄር ገጽታ ረግ በተደበላልቀው መቆማቸውን ነው። ነገር ግን ይህ ግጭት በይፋ፣ በዴሞክራሲያ ዊዘዴ፣ በህዝብ ፊት በሚደረጉ የፖለቲካ አቋም ክርክሮች፣ በህብረተሰባች ንውስጥ እንዳሉት ሌሎች ችግሮች በብሄራዊ ውይይት መድረክ ከመፈታ ትይልቅ አሁን በተያዘው መልክ በዚያው በህወሃት/ኢህአዴግ ውስጥ ብቻ በሚ ፈጸም «የሂሳብ ማወራረድ» መልኩ ከቀጠለ የሚከተለው አደጋ ግልጽ ይመስለና ል።ቀስ በቀስ እስከፊ ሆነ የብሄር ከዚያም አልፎ የጎጥና የንኡስ ጎጥ ገጽታ ይ ዞ ለህዝባችን ሊተርፍ የሚችልበት አደጋ በግልጽ አለ።

ሶስተኛ ይህን አደጋ «ተዳክሞ ተዳክሞ አንድ ሃሙስ ከቀረው የወያኔ መንግስት ስልጣን ለመንጠቅ እንዋደቅ» በሚል የፍጥጫ መፈክር መቋቋም አይ ቻልም። የወያኔ/ኢህአዴግን መንግስት እንጠላዋለን። የኢትዮጵያ ህዝብ አክ እንትፍ ብሎ ተፍቶታል። ከዚህ ተነስቶ ግን «አንድ ሃሙስ ቀርቶታል፣ ገፍተር ቢያደርጉት ይወድቃል። ከዚህ ሃይል ጋር ብሄራዊ ውይይትና ብሄራዊ እርቅ ማለት እጉል ጊዜ ማጥፋት ነው።» የሚል አቋም ላይ መድረስ የሚቻል አይመ ስለንም። አሁንም በእርቀሰላምና በብሄራዊ ውይይት ጥሪያችን ጸንተን መቆም አለ ብን። የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት ተዳክሞ ከህብረተሰቡ ጋር ለመደራደር የሚገ ደድበት ሁኔታ ላይ ያለ ቢሆንም አሁንም ቢሆን ለስልጣኑ ሲል የመሟሟት፣ ለስልጣኑ ሲል ህዝባችንን እርስ በእርሱ የማባላት፣ ለስልጣኑ ሲል ሃገር የማተረ ማመስ አቅሙ አለው። ለህልውናው ለሚያደርገው ትግል ዛሬ ከዚህ ባእድ ሃ ይል ነገ ከሌላ ባእድ ሃይል እየገጠመ፣ ዛሬ ትምክህተኛ እያለ ሲያስረው ሲገር ፈውና ለስደት ሲዳርገው ከነበረው ሃይል ነገ ደግሞ «ጠባብ» እያለ ሲፈርጀው ከነበረው ክፍል ህብረትና ቃል ኪዳን እያፈራረቀ አንዱን ከሌላው እያጋጨ ተተራምሶ ሃገር የማተራመስ ሂደቱን ለመቀጠል አሁንም ቢሆን ድርጅታዊ ተቋ ሙም ሆነ የማቴርያልና ፋይናንስ አቅሙ አለው።

እርግጥ ያቶ መለስ ዜናዊ መንግስት ነገም ተነገ ወዲያም በማንኛውም ጊዜ በራሱ በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ባለው ትርምስና መጠላለፍ የሃይል ሚዛን ተደፍቶበት ተጠራርጎ ሊወድቅ ይችላል። ነገር ግን ለዚህም ቢሆን ዛሬ ባፋጣኝ የጋራ የሽግግር አማራጭ ይዘን ከአልተንቀሳቀስን የነአቶ መለስ መንግስት ቢወ ድቅ እንኳ በዚህ ሂደት ሌላ አንጃ «የስልጣን ክፍተት» የሚለውን ነገር ሞላሁ ብሎ ምናልባትም ከነመለስ አንጃ «ከፊት» ያለ ለመምሰል ከተቃዋሚዎች አንዳ ንድ ደካሞችን ለጊዜው ስልጣን ያጋራ መስሎ እንደተለመደው «ወደ ዴሞክ ራሲ አሸጋግራለሁ» እያለ የሃገሪቱን የመተራመስና የጥፋት ጉዞ የሚያፋጥንበት አደጋ ያመጣል እንደሆን ይህ የጉልቻ መቀያየር ሂደት ብቻውን ለሃገራችን በጎ ነገር ያመጣል ብለን አናስብም።

አራተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ይህንን ሁሉ አደጋ « እያየለ በሚሄደው የህ ዝባችን ትግል እንቋቋመዋለን» በሚል አስተሳሰብ መዘናጋት የሚችሉም አይመስ ለንም። እንደዚህ ለማለት መጀመሪያ እየተፋፋመና እየሰፋ የሚሄደው የህዝባ ችን ትግል ወያኔዎች እያደራጁ ከሚያሰማሩበት የቦዘኔ ሰራዊት እራሱን እንዴት አርጎ ይከላከል? የሁሉም ትግል ምን የጋራ ጥያቄ እያነሳ ይተጋገዝ? ወያኔዎችና ያንጃዎቹ ትርምስ ከሚጋርጥበት የብሄርና የጎጥ ትርምስ ወጥመድ እንዴት አርጎ

ያምልጥ? ወያኔዎች ራሳቸው ሆን ብለው በሚያተራምሱት ትግል ለሚደርስ ውውድመት፣ ዘረፋና የህይወት መጥፋት በተለይ ሃገር ውስጥ በትግል የተሰማሩት ታቃዋሚ ድርጅቶችና የሲቪኩ ማህበረሰብ አባላት እየተወነጀሉ፣ መሪዎቻቸው እየታሰሩ፣ እየተገደሉና እየተሰደዱ በአሉበት ሁኔታ አመራርና ቅንብር አነሰው የሚባለው የህዝባችን ትግል የተሻለ አመራርና ቅንብር እንዴት አርጎ ሊያገኝ ይችላል? የሚሉትን መሰረታዊ ጥያቄዎች በቅድሚያ መመለስ ያስፈልጋል።
ለነዚህ ጥያቄዎች ተገቢ መልስ የሚሰጥ የጋራ ስትራቴጂ እስካልያዝን ድረስ የ ህዝባችን ትግል እያየለና እየሰፋ መሄድ ማለት የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎችከሞላ ጎደል ግብታዊ በሆነ ሁኔታ በተለያዩ አካባቢዎች፣ በተለያዩ ጥያቄዎች ዙሪያ፣ በተለያዩ ወቅቶች ተራ በተራ እየተነሱ በወያኔ/ኢህአዴግ መንግስትና ባንዳዎቹ ተተራምሶ የማተራመስ ወጥመድ ውስጥ እየገቡ መከስከስ ስለሚሆን እየጨመረና እየከፋ ከሚሄደው የህዝባችን መስዋእትነት ለዚች አገር ምንም በጎነገር የማይተርፍበት አደጋ አለ።

አምስተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ለነዚህ አስቸጋሪ ጥያቄዎች ግልጽ መልስ የሚሰጥ መፈክር አንግበው የህዝባችንን ትግል መልክ ማሳያዝ እስካልቻሉ ድረስ ደግሞ በሃገራችን ሰማይ ላይ የሚያንዣብበውን ይህን አደጋ ከባእዳን ሃያላን መክረንና ዘክረን እንቋቋመዋለን የሚል አስተሳሰብ ካላቸው ወይም ደግሞ ከዚህ አልፎ ተርፎ ከዚህ «አለቀለት» ከሚባል መንግስት በባእዳን አስተባባሪነት ስልጣን ቀምቶ ወይም ተጋርቶ በእነሱ ግፊትና ተጽእኖ አንድ «የሽግግር መንግስት» ተቋቁሞ በዚህ መንግስትአስተናጋጅነት ሌላ የሽግግር ሂደት ይጀመር የሚልአስተሳሰብ ከአለ ይህ አይነቱ ዝቅ ብለን የምንመለስበት ቁንጽልና የዳግማዊ ለንደን አካሄድ ቢያንስ ትግሉን አሁን በአለበት ውዥንብር ውስጥ እንዲቆይ የሚድረግበት ከዚያ አልፎም ሀገራችንን ወደ ሌላ የትርምስ ዙር ይዞ የሚነጉድበት አደጋ ከወዲሁ «በግድግዳው ላይ ተጽፏዋል» ማለት ይቻላል።

መኢሶን ሀገራችን አሁን ካለችበት እጅግ አደገኛ ሁኔታ ልትወጣ ትችላለች ብሎ ያምናል። ይህ ደግሞ ሊሆን የሚችለው ዴሞክራሲያዊና አገር ወዳድ ሃይሎች ከተለያዩ ትኩረትን ከሚያስቱ መፈክሮችና የትግል አግጣጫዎች ተቆጥበው ከፍ ብለን ለጠቀስናቸው ችግሮች በሙሉ መልስ ሊሰጥበሚችለው በብሄራ እርቅና ውይይት ጎዳና ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊ ህብረተሰብ የምትሸጋገርበትን የሽግግር አማራጭ ሲያቀርቡ ብቻ እንደሆነ ያምናል። የተረጋጋ የሽግግር አማራጭ አቅርበን በዚያ ዙሪያ ህብረተሰባችንንና በተለይ ደግሞ አሁን በትግል ላይ ያሉትን ሃይሎች በሙሉ በዚህ አግጣጫ በአንድነት እናሰልፍና እናታግል እንላለን። «ስለ አማራጭ መጥፋት» የሚያማርረውን አለም አቀፉ ኮሙኒቲም ወገናዊ በሆኑ አቋሞች ሁላችንም በየበኩላችን ከመቅረብ ይልቅ የጋራችን የሆነውን የህንን አማራጭ አንግበን ለዚህ አላማ ባጋዥነት እንዲሰለፍ በጋራና በአንድ ቋንቋ እንቅረበው እንላለን። ለዚህ ደግሞ በመጀመሪያና በአስቸኳይ ራሳችን ሽግግር ሲባል ማነውየሚያሸጋግረው? ሽግግር ሲባል ማነው የሚሸጋገረው? እንዴት ነው የምንሸጋገረው በሚሉት ጥያቄዎች ዙሪያ ገልጽ የሆነ የጋራ አቋም እንደሚያስፈልገን ስለምናምን በመጀመሪያ በስልጣን አማራጭና በሽግግር አማራጭ ጉዳይ ያለንን አስተሳሰብ በአጭሩ አስቀምጠን በነዚህ ቁልፍ ጥያቄዎች ላይ ለማተኮር እንሞክራለን።

3. በሽግግር አማራጭ ወደ ስልጣን አማራጭ

አሁን ባለንበት ወቅት ዋና ጭንቀታችንና ትኩረታችን ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ እንጅ የስልጣን አማራጭ ማቅረብ ላይ ሊሆን አይች ልም። ትኩረታችን ሁሉ ህብረተሰባችንም ሆነ ተቃዋሚ ሃይሎች በሙሉ ተጠቃ ለው በስልጣን ላይ ከአለው መንግስት በሚለዩበት የዴሞክራሲ ጥያቄ ዙሪያ ተሰ ባስበን ተደራጅተንና ህብረተሰባችንን አደራጅተን ለመታገል የምንችልበት ደረጃ ላይ መድረስ ይሆንበታል። ይህ ማለት ቅድሚያ ሰጥተን በዚህ የሽግግር አማ ራጭ ዙሪያ በፖለቲካውም ሆነበዲፕሎማሲው መስክ በጋራ ተንቀሳቅሶ የህዝባች ትግል አንድ ከፍተኛ ደረጃ ለማድረስ እንስራ ማለት እንጂ የወያኔን መንግስት አስወግዶ በቦታው ሌላ መንግስት የመሰየሙ ጉዳይ ጨርሶ አጀንዳችን ውስጥ መግባት የለበትም ማለት አይደለም። መግባት አለበት። እዚህ ላይ ግን ሶስት ነገ ሮች ግልጽ መሆን ይኖርባቸዋል።

መጀመሪያ የሽግግር አማራጭ ማቅረቡ ላይ እናተኩር ማለት ይህንን ስርአት የሚቃወሙ ዴሞክራሲያዊ ህይሎች በሙሉ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ እንዲጠራና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት አንድ ከማንኛውም ይሁን ከማንኛውም መንግስት ቁጥጥር ውጭ የሆነ ህብረተሰቡ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለመሸጋ ገር የሚሰራበት አካል እንዲቋቋም ህዝባችንን በዚህ ባንድ ጥያቄ ዙሪያ አንቀሳ ቅሰንና አታግለን በወያኔ/ኢህአዴግ አመራርና በኢትዮጵያ ህብረተሰብ መሃከል ለዴሞክራሲያዊ ሽግግር የሚያመች የሃይል ሚዛን እንፍጠር ማለት ነው። አሁን ያለው ውዥንብር ጠርቶ፣ ሁሉም በአንድ የጋራ አማራጭ ዙሪያ ህዝባችንን አን ቀሳቅሶ ይህ የሃይል ሚዛን ከተፈጠረ ሊቀርብ የማይችል ጥያቄ አይኖርም።

ሁለተኛ ይህንን የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ ታግለን ህዝባችንን ማታ ገል የምንችለው ዛሬ እኛ፣ ባጠቃላይ ህብረተሰባችንና ሌላው ቀርቶ አለም አቀፉ ኮሙኒቲ ባንድ በኩል የወያኔ/ኢህአዴግ አንጃዎች ደግሞ በሌላ በኩል ተሰፈንጥረው በቆሙባቸው የዴሞክራሲና የብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ስንንቀሳ ቀስ ብቻ ነው። አማራጭ አቅርቡ ሲባል እኛ መሬት የግል እንላለን ወያኔዎች የመንግስት ይላሉ፣ እኛ «ሃቀኛ የሆነ» የነጻ ገበያ ኢኮኖሚ እንላለን ወያኔዎች ውሸታቸውን ነው፣ የኛ ራእይ ይኸ ነው የወያኔዎች ግን ያንኛው ነው ከሚሉ ወገናዊ ጥያቄዎች ከተነሳን ወገናዊ እንጂ የጋራ አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ለዚህም ምክንያቱ በጣም አጭርና ግልጽ ይመስለናል።

መኢሶን የወያኔን ህገ መንግስት ሙሉ ይቃወማል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ብቻ ይቃወሙታል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይ ሎች ደግሞ ችግሩ ከህገ መንግስቱ ሳይሆን በተግባር ባለመዋሉ ነው ይላሉ። በመሬት ጥያቄ፣ ነጻ ገበያ በሚባለውና በሌሎች መሰረታዊ ጥያቄዎችም ላይ እንደዚሁ በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ወገናዊ የሆኑ አቋሞች አሉ። መድበለ ፓርቲ ስርአት ካልን ደግሞ እነዚህን ልዩነቶች በጸጋ መቀበል ያስፈልጋል። እነ ዚህ ወገናዊ አቋሞች እንደ ዴሞክራሲና ብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ተቃዋሚ ዎችና ህብረተሰባችን በሙሉ በአንድ በኩል ህወሃት/ኢህአዴግና ደጋፊዎቹ

ደግሞ በሌላ በኩል የተፋጠጡባቸው ጥያቄዎች ስላልሆኑ በነሱ ላይ ተመርኩዘን የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ሁላችንም በጋራ ልናቀርበውና ልንታገልለት የምንችለው አማራጭ ህብረተሰባችን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ተሸጋግሮ ከሚቀርቡለት የተለያዩ አማራጮች (ወያኔ/ኢህአዴግ ከሚያቀርበው አማራጭ ጭምር) ያሻውን በነጻ ሊመርጥ የሚችልበትን መድረክ የማመቻቸት አማራጭ ነው። ይህ ካልሆነና ወገናዊ በሆነ «አማራጭ» ተንቀሳቅሰን፣ ይህንንም «አማራጭ» ለባእዳን አቅርበን፣ በትግል ላይ ላለው ህዝባችን ጀርባ ሰጥተን ሊኖርም ላይኖርም የሚችል «የስልጣን ክፍተት» ለመድፈን ብቻ የምንሯሯጥ ከሆነ አይሳካም እንጂ ቢሳካም እንኳን ለሀገራችን የውሃ ቅዳ ውሃ መልስ ጉዞ እንደሚሆን ለኛ ከወዲሁ ግልጽ ነው።

ሶስተኛ በወገናዊ «አማራጮች» ዙሪያ መንቀሳቀስ ትተን ከሁሉም ከሁሉም በፊት በዴሞክራሲያዊ ሽግግር ጥያቄ በጋራ ተንቀሳቅሰን ለዴሞክራሲ የሚያመች የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ እንዋደቅ ስለተባለ ሃገሪቱን ወደ ባሰ ከባድ ቀውስ ሊወስድ የሚችል ክፍተት ሊከሰት ስለሚችል ያንን የስልጣን ክፍተት የመድፈን ጉዳይ በትግል አጀንዳችን ውስጥ መኖር የለበትም ማለት አይደለም። እንዲያውም ባስቸኳይ ያለንበት አደገኛ ውዥብር እንዲጠራ በአለ በሌለ ሃይላችን እንረባረብ፣ ግልጽ የሆነ የሽግግር አማራጭ ይዘን በጋራ እንንቀሳቀስ የምንለው አንዱም ምክንያት ለዚህ ነው። አደገኛ ክፍተት ቢከሰት በሆነ ታሪክ አጋጣሚ በሆነ የሩቅም ሆነ የቅርብ ባእድ ሃይል ድጋፍ የሆነ ወገናዊ ሃይል አዲስ አበባን ተቆጣጠርኩ ብሎ ከተቃዋሚዎችም ሆነ ከህብረተሰቡ አንዳንድ ደካሞችን ከጎኑ አሰልፎ እንደገና የለንደኑን ጉባኤ «የሽግግር ሂደት» እደግምላችኋለሁ እንዳይል ከፊለግን ዛሬ ነገ ሳንል ህብረተሰባችንን በሽግግር አማራጫችን ዙሪያ አሰባስበን ለእንዲህ አይነቱ አደገኛ ሂደት በሩን መዝጋት ይኖርብናል።

በዚህ መልክ እኛም ህብረተሰባችንም በተጠንቀቅ ከቆምን የተባለው አደገኛ ክፍተት ቢፈጠር ወይም ደግሞ የብሄራዊ ውይይትን ሂደት አሻፈረኝ በሚል አቋሙ ጸንቶ ወያኔ ሃገራችንን ወደ ጥፋት/ይዞ የመንጎድ ሂደቱን ከቀጠለ በህዝብ ትግል ከስልጣን የሚወገድበትን ሁኔታ ማመቻቸትና በሽግግሩ ሂደት ውስጥ እጁን የማያስገባና ወሳኝ በሆኑ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና ዲፕሎማሲያዊ ጥያቄዎች ምንም አይነት ዘላቂነት ያላቸው ውሳኔዎች የማድረግ ስልጣን የሌለው ጊዜያዊ አስተዳደር ለመሰየም መዘጋጀት የሽግግር አማራጫችን አንዱ ገጽታ መሆን ይኖርበታል።

4. ሽግግር ሲባል የሚሸጋገረው ህብረተሰባችን በሙሉ መሆን አለበት

በዚህ ጥያቄ ላይ ከ1985ቱ የመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ወዲህ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚ ሃይሎች ግልጽ የሆነ አቋም አላቸው ብለን እንገምታለን።የፓሪሱን ጥሪ በተግባር ለማዋል *«ሰላምና እርቅ አገር አቀፍ ጉባኤ አስተባባሪ ኮሚቴ»* በ

ሚል መጠሪያ ተቋቁሞ ያዲስ አበባውን ጉባኤ ለማዘጋጀት ላስር ወራት ያ ህል የሰራው የሰባት ዋና ዋና ተቃዋሚ ድርጅቶች ማለትም የኢዴሃቅ፣ የመድህ ን፣የአርዱፍ፣ የኦነግ፣ የደቡብ ህዝቦች ህብረት፣ የህብረብሄር ኮንግረስ ፓርቲና የትግራይ ትግርኝ ኢትዮጵያ ተወካዮች የነበሩበት ኮሚቴ ሀገራችን ስለሚያስፈ ልጋት የሽግግር አይነት ምንነት በተደጋጋሚ ስብሰባዎችና ሰፋፊ ክርክ ሮች አ ድርጎ ባወጣው መግለጫ

«ዛሬ ኢትዮጵያና የኢትዮጵያ ህዝብ የሚያስፈልጋቸው ሽግግር አንዱ የፖለቲካ ሃይል ሌላውን የፖለቲካ ሃይል የሚተካበት ወይም ደግሞ አንድ ግዜ ያዊ መንግስት ወደቋሚነት የሚሸጋገርበት ሂደት አይደለም። የሚያስፈልገን ሽግግር ህብረተሰቡ በሙሉ ከአንድ ጸረ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ወደ ተሻለና የ መላውን ህዝብ ቅባሎት ወደአገኘ ስርአት የምንሄድበት ሽግግር ነው። በሁለቱ አስተሳሰቦች መሃከል ይህ ነው የማይባል ልዩነት አለ። በጸረ ዴሞክራሲያዊ ሂደት፤ ባጠራጣሪ ህገ መንግስት፤ በተጭበረበረ ምርጫ ዞሮ ዞሮ ደግሞ ይህንን ሁሉበጊዜያዊ ወታደራዊ የበላይነት ላይ አስመርኩዞ አንድ ጊዜያዊ መንግስት ራሱን ወደ ቋሚነት ሊያሸጋግር ይችላል። ህብረተሰቡን ሳይይዝ። ብቻውን። ይህ ግን ኢትዮጵያ ካለፈው በሃይል የበላይነት ብቻ ከፈለቀ ጸረ ሰላምና ጸረ ዴሞክራሲ ስርአት ወደ አዲስ ስርአት ተሸጋገረች ማለት እንዳልሆነ ግል ጽነው። ያለ ዴሞክራሲያዊ ሂደት ወደ ዴሞክራሲ መሸጋገር ይቻላል ማለት ዘበት ነውና። አጫፋሪና ጥቃቅን የሆኑ ክስተቶችን ወደ ጎን ብንተዋቸው ዛሬ በኢትዮጵያ ህብረተሰብ ፊት የተደቀኑት ሁለት መሰረታዊ አማራጮች እነዚህ ብቻ ናቸው።»

በአጭሩ ሰባቱ የፓሪስ አንድ ጠንሳሽ ድርጅቶች ለማተኮር የፈለጉበት ዋና ቁም ነገር ከህብረተሰቡ ተሳትፎ ውጭና እሱን ወደጎን ትቶ የተወሰኑ ሃይሎ ችን ለስልጣን የሚያበቃ ቅብብሎሽ ላይ አልነበረም። ትኩረቱ የሽግግሩን ዘመን ዴሞክራሲና መረጋጋት በሰፈነበት አካባቢ ህብረተሰባችን ስላለፈውና ስለ መጭው በረጋ መንፈስ ለመወያየት ፋት አግኝቶ የራሱን እድል በራሱ የሚወስን በት የታሪክወቅት ማድረጉ ላይ ነበር። በመኢሶን እምነት ዛሬም የትኩረት ትኩረታችን በዚህ መልክ ህብረተሰባችንን እንዳለ ከጸረዴሞክራሲና አመጸኛ ስር አት ወደ ዴሞክራሲየአዊና ሰላማዊ ስርአት ማሸጋገሩ ላይ መሆን አለበት። ዛሬ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ በዚህ ለዚች አገር ሰላም፣ ለህልውናዋና ለህዝቦቹዋ ወንድማማችነት የቅድሚያ ቅድሚያ የሚሰጥ አቋም ላይ ጸንቶ መቆም ያስፈል ጋል ስንል ሁለት ዋና ዋና ምክንያቶች አሉን።

የመጀመሪያው ምክንያት ካለፋት ህብረተሰቡን ሳይዙ በጠባብና ወገናዊ መንፈስ ተካሄዱ ከተባሉት «ሽግግሮች» እኛም የኢትዮጵያም ህዝብ የቀሰምነው መራራ ትምህርት ነው። ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ ከነዚህ ሽግግሮች ተገቢ ትምህርት ቀስመን በእርግጥ ህብረተሰባችንን ይዘን እንሸጋገር ብለን በሃቅ ከተነ ሳንሀገራችን ከመቸውም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግግ ር ሂደት ዝግጁ መሆኗ ማየት ለሚፈልጉ ሁሉ ግልጽ ነው ብለን ስለምና ምን ነው።

ባለፉት ሃያ ሰባት አመታት ሽግግር እየተባሉ በፖለቲካ ሃይሎች የስል ጣን ትንንቅና ርክክቦሽ ላይ ካተኮሩት ሁለት ሂደቶች ህብረተሰባችን የቀሰማ

ቸው መራራ ትምህርቶች አሉ። ከነዚህ ሃያ ሰባት አመታት አስራ ስምንቱን ራሳቸውን ግዚያዊ ወይም የሽግግር መንግስት እያሉ በሰየሙ መንግስታት ስር አሳልፈናል። እነዚህ ረጅም አመታት ጊዜያዊ የበላይነት የያዙ ሃይሎች ይህንን የበላይነታቸውን ዘላቂ ለማድረግ ተቀናቃኞቻቸውን ሁሉ ወግተውና አዳክመው «ድልየመቱባቸው»፣ በዚህ «ድል» ተጠቅመው በመሰላቸው፣ በአሻቸውና እንዳሻቸው ባጸደቋቸው፣ ህገመንግስታት አማካኝነት ህብረተሰቡን ወደዴሞክራሲ ሳይሆን ራሳቸውን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚ መንግስትነት ለማሸጋገር የተጠቀሙባቸው አመታት ናቸው።

ከፊውዳሉ ስርአት ወደደርግ የተደረገው ሽግግር የተጀመረው ባንድ በኩል የህዝባችንን መሰረታዊ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ፣ የብሄር ችግሮች እንኳን መፍታት ቀርቶ ለመቅረፍም አስፈላጊ የሆኑትን ጥገናዊ ለውጦች ለማድረግ አቅሙም፣ እይታውም ፍላጎቱም የሌለው ያረጀ ያፈጀ ስርአትና በሌላ በኩል ደግሞ እንዲህ አይነቶቹን ጥገናዊ ለውጦች አልታሰቡም እንጂ ቢታሰቡ እንኳን ከወዲሁ አሻፈረኝ ብሎ ለስር ነቀልና አብዮታዊ ለውጥ የተነሳሳ አብዮታዊ ትውልድ የተፋጠጡበት የከፍተኛ ማህበራዊ ቀውስና የትርምስ ሽግግር ነበር።

ከሙሶሊኒ ወረራ በፊት «ጀነስ ደ ኤትዮፒ» (ወይም የኢትዮጵያ ወጣት) ተብሎ ይታወቅ በነበረው ድርጅት ዙሪያ ተሰባስቦ በጊዜው የለውጥ አራማጅ ከነበሩት ከአፄ ሃይልስላሴ ጎን ተሰልፎ የነበረው የለውጥ አራማጅ ምሁር ሃይል በወረራው ወቅት ሆን ተብሎ በተፈጸመበት ጭፍጨፋ የተነሳ እስከ አርባዎቹና አምሳዎቹ አመታት ድረስ ሀገራችንን ሲሰማት የነበረው «የትውልድ ክፍተት» (ጀነሬሽን ጋፕ) በነበረበት ሁኔታ አዲስ «ለዘመናዊ ስልጣኔ» ቆሜያለሁ የሚለው «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ገና በእንጭጩ ነበር። በዚህ ሁኔታ በሁለቱ ተፋላሚዎች መሃል ይህ «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ሶስተኛ አማራጭ አቅርቦ ያንን በሁለቱ ተፋጣጭ ሃይሎች ላይ ለመጫን ህልሙ፤ ፕሮጀክቱና አገር ፍቅሩ ቢኖረው እንኳን ይህንን ለመተግበር የሚያስችለው እዚህ ግባ የሚባል ማህበራዊ መሰረት አልነበረውም።

ከተመሰረቱ ገና ስድስትና ሶስት አመታት ብቻ ያስቆጠሩትና ገና ከፈለቁበት የተማሪ ንቅናቄ በቅጡ ያልተላቀቁት መኢሶንና ኢህአፓ ኢትዮጵያን ከፊውዳል ጨለማ በአመጽና በትርምስ በማላቀቅ ላይ የነበረውን ግብታዊ የህዝብ አብዮት ማእበል ሊቆጣጠሩት ቀርቶ በቅጡ እንኳን ለመምራት የሚያስችላቸው የትግል ልምድም ሆነ ተመክሮ፣ የድርጅት ብስለትም ሆነ ጥንካሬ አልነበራቸውም። በዚህ ሁኔታ የነበረውን ክፍተት በጊዜው የተደራጀው ሃይል ወታደሩ ቢሞላው ምንም የሚያስደንቅ አልነበረም። በጊዜው ቀርቦ የነበረው መሰረታዊ ጥያቄ ወታደራዊው መንግስት «በታሪክ አጋጣሚ» በጊዜያዊነት «ለመድፈን ተገደድሁ» ያለውን ክፍተት ሃገራችንና ህብረተሰባችን እንዴት አርገው ሞልተውት ያኔ አይሎ በነበረው የማርክሲስት ርእዮተአለም ተመርኩዞ ሁሉም እታገልለታለሁ ይል ወደነበረው ወደ «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ መንግስት» ይሸጋገሩ የሚለው መሰረታዊ ጥያቄ ነበር።

ወደዚህ ስርአት እንዴት እንሸጋገር? ለሚለው ጥያቄ መኢሶን በጊዜው «ጸረ ፊውዳሉ ድል የሚገኘው በማያቋዋርጥ ያብዮት ሂደትና በራሱ በህዝቡ የተደራጀ ሃይል ነው» እያለ በተደጋጋሚ ከአስተጋባው አቋሙ በመነሳት ህዝባ

ችንና ህብረተሰባችን ውስጥ ገብተን ለተያዘው ጸረ ፊውዳል ትግል መሳሪያ ብቻ ሳይሆኑ ለነገውም «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት» መሰረት የሚሆኑንን ተቋማት መገንባቱ ላይ እናተኩር የሚል አቋም ያዘ።

ከዚህም በመነሳት « ዛሬ የፊውዳሉ ስርአት ቀባሪ ብቻ ሳይሆኑ ነገ ሃገራችን ከዚህ ረጅም የትግል ድብልቅልቅና ውሽንፍር በድል አድራጊነት ብቅ ስትል ለሚጸድቀው ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ጽኑ መሰረትና የዚህ ስርአት ተሸካሚ አውታሮች ይሆናሉ» ብሎ ያመነባቸውን የገበሬ፣ የወዝአደርና የከተማ ኑዋሪዎች ማህበራት መሰረት በመጣሉ ተግባር ላይ ተሰማራ *(ለህድ ቁጥር 28 ግንቦት 1968 አ.መ.)* ለዚህም የእድገት በህብረት ዘመቻን ሃሳብ ሙሉ በሙሉ ደግፎ ከተንቀሳቀሰ በኋላ ይህ ዘመቻ ሲጠናቀቅ ይህ በወጣቱ የተጀመረው ህብረተሰቡን የማደራጀት ተግባር መልክ በአለው ሁኔታ እንዲቀጥል በህዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽህፈት ቤትና በሌሎች የማደራጀት ትግል መስኮች በሺህ የሚቆጠሩ አባላቱን አሰማራ።

ነገር ግን መኢሶን በዚህ መልክ ህብረተሰባችንን መልክ በአለው ሁኔታ በጊዜው ወደሚያምንበት ወደ ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር አንቀው የያዙትን የተቋማት (ኢንስቲቱሽንስ) ክፍተት ለመሙላት ያደረገውና መሳካትም ጀምሮ የነበረው ሙከራ ከወታደራዊው መንግስት አንባገነንነት እያየለ መሄድ ጋር ሩቅ ሊሄድ አልቻለም። ከቁጥጥሩ ውጭ ህብረተሰባችን ከዳር እስከዳር መደራጀቱ ያስደነገጠው ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት የተያያዘው አጥፊ ሂደት ህብረተሰቡን ሳይሆን ራሱን ወደ ቋሚነት የማሸጋገር ሂደት ስለነበረ ፖለቲካ ተቃዋሚዎቹን ብቻ ባሰቃቂ ሽብር ለመደምሰስ መሞከሩ አልበቃውም። ከዚህ ባላነሰ ጭካኔ ህዝባችን በደሙና በከባድ መስዋእትነት የገነባቸውን በተለይ በገጠር የፊውዳሉን ስርአት ለመደምሰስ የተጠቀመባቸውን እነዚህን «የህዝባዊ ስልጣን አውታሮች» ደምስሶ ክፍተት መፍጠርና ራሱ ጠፍጥፎ በሚያዋቅራቸው «ህዝባዊ ድርጅቶች» ለመሙላት መሞከር ነበረበት። ያደረገውም ይህንኑ ነው።

በ1970 አ.ም. በከተሞች ይህ ነው የማይባል የሽብር ዘመቻ ተካሂዷል። ምናልባት ብዙ ሰው ልብ የማይለው ነገር ቢኖር ደርግ በዚሁ አመት ህብረተሰቡን ከዳር እስከዳር ለማዝረክረክ በተያያዘው ሂደት በገጠር ያካሄደውን ከከተማው ቢከፋ እንጂ በምንም አይነት የማይተናነስ የሽብር ዘመቻ ነው። በዚህ አመት 25 ሽህ ደርሰው የነበሩትን የገበሬ ማህበራት ለማፈራረስ በተደረገው እርኩስ ጥረት ሩብ ያህሉ በአመጽ እንዲታጠፉ በመደረጉ ቁጥራቸው ወደ 19698 ወርዶ እንደነበረ ራሱ የደርግ እርሻ ሚኒስቴር ካወጣው ስታቲስቲክ ለመረዳት ይቻላል። በዚህ ጉዳይ ረኔ ለፎር የተባለ ጸሀፊ «*ዘ ሄሬቲካል ሬቦሉሽን*» ብሎ በሰየመው መጽሀፉ በ1970 አ.ም. በተለይ በደቡብ የሃገሪቱ ክፍሎች ከነበሩ የገበሬ ማህበራት መሪዎች መሃከል ከግማሽ በላይ በሃይል ከተመረጡበት የሃላፊነት ቦታ እንደተወገዱ ይናገራል። ሌላ አውሮፓዊ ጋዜጠኛ ደግሞ በዚሁ አመት ሃገሪቱን ተዘዋውሮ ከጎበኘ በኋላ «የመጀመሪያው ትውልድ ህዝባዊ ማህበራት» ብሎ የሰየማቸው ድርጅቶች መሪዎች ስለነበሩበት አሰቃቂ ሁኔታ በሰጠው ምስክርነት የሚከተለውን አስፍሮ ነበር፣

*«የኢትዮጵያን እስር ቤቶች የሞሉት ዋና ዋና እስረኞች የአብዮቱ
መጀመሪያ አመታት ምስቅልቅልና ትርምስ ወደ ግንባር ቀደምንት የወረወራ
ቸው በሸህ የሚቆጠሩ ወጣቶች፣ ያካባቢ መሪዎች፣ የገበሬ ተመራጮችና የሙ
ያ ማህበራት መሪዎች ናቸው። በከተማ ካሉት አብዮታዊ ቡድኖች ርቀው፣የ
መሬቱ አዋጅ እንደኤሌክትሪክ የገፈተራቸውና የህንን አዋጅ በመደገፍ የተንቀሳ
ቀሱት፣በትምህርት ያገኙት የፖለቲካ ንቃት ይሆን ያሀል ባይሆንም ስለ አካባቢያ
ቸውና ከአብራኩ ስለወጡት ህዝብ ብርቱ የሆነ ግንዛቤ ያላቸው እነዚህ የመጀ
መሪያውየህዝባዊ ድርጅቶች ትውልድ መሪዎች ድርጅቶቻቸውን ከመንግስት
ቁጥጥርነጻ አድርገው የፈጠሩላቸውን አብዮታዊ ህጎች ቃል በቃል ተርጉመውበ
መቀበላቸው የጭፍጨፋውን ገፈት በመቅመስ ላይ ይገኛሉ።» (አለማየሁ ግር
ማ «ታጥቦ ጭቃ» በተሰኘው ጥናታዊ ጽሁፍ እንደጠቀሰው ለአዲሲቱ ኢትዮጵ
ያ አንደኛ አመት ቁጥር 1 ሚያዝያ 1977 ኢ.ም.)*

በአጭሩ የደርግ «ሽግግር» ሂደት አብዮቱ መጀመሪያ ምእራፍ ላይ እን
ደተሞከረው ህብረተሰቡ ራሱ በመሰለው እየተደራጀ የነበረውን የዴሞክራሲያዊ
ተቋማት ክፍተት እንዲሞላ የተበጀ ስለአልነበረ ደርግ ህብረተሰቡን ሳይይዝ
ብቻ ሳይሆን እንዲያውም አገሪቱን መልሶ በማዝረክረክ እነዚህን«የህዝባዊ ስል
ጣን አውታሮች» ባመጽና በጭፍጨፋ ደምስሶ ራሱን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚነት
ለማሸጋገር በቃ። የተካሄዱትም ጸረ ደርግ ትግሎች ህብረተሰቡን ወደ ዴሞክ
ራሲ ለማሸጋገር ከእለት እለት የፈራረሰው መልሶ እየተደራጀ እንዲሄድ ማድረ
ግ ላይ ያተኮሩ ትግሎች አልነበሩም። እነዚህ ትግሎች የተካሄዱት ይኸ ሁሉ
ደርግን ጥለን ስልጣን ስንይዝ ይደርሳል በሚል እምነትና ከድል በኋላ ህብረተሰ
ቡን ወደ ዴሞክራሲ በሞግዚትነት እናሸጋግረዋለን በሚል አላማ ስለነበረ በዋና
ገጽታቸው የፖለቲካ ስልጣን ላይ ያተኮሩ ትግሎች ነበሩ።

ከደርግ ወደ ወያኔዎች በተደረገው የሽግግር ሂደት በእርግጥ ሃገራችንና
ህብረተሰባችን «ወደዴሞክራሲያዊ ስርአት» ለማሸጋገር የሚል የደፈና ስምም
ነት ነበር። ነገር ግን ባንድ በኩል ከእርስ በርስ ጦርነቱ ባሸናፊነት በወጣው ወያ
ኔና በሌላ በኩል ደግሞ በጸረ ደርግ አቋም ተሰልፈው በነበሩት ሌሎች ተቃዋሚ
ሃይሎች መሃከል «ምን አይነት ዴሞክራሲ?» በሚለው ጥያቄ ላይ ዛሬም ያልተ
ፈቱ መሰረታዊ ልዩነቶች ነበሩ። ከዚህ በተጨማሪ አሸጋጋሪውስ ማነው? የሚ
ለው ጥያቄም እንደዚሁ አወዛጋቢ ነበር። በነዚህ መሰረታዊ ጥያቄዎች ላይ የህ
ወሃት አመራር በልፈፋ ደረጃና በተለይ ባእዳንን ለማጭበርበር ካንገት በላይ
ይችን አገር ወደ መድበለ ፓርቲ ስርአት አሸጋግራለሁ ይል እንደነበረ ይታወ
ቃል። ነገር ግን ስልጣን ከመያዛቸው ጥቂት ወራት ቀደም ብለው የአልባንያ
አይነት ኮሙኒስት ስርአት እያደነቁ በይፋ ለምእራብ ጋዜጦች ቃለ ምልልስ
ይሰጡ የነበሩት እነ አቶ መለስ ዜናዊ «መድበለ ፓርቲ ስርአት» ሲሉ የዴሞክ
ራሲ አይታቸው ከነባሩ የመደብ ይዘት ያልተላቀቀ ስለነበረ ብዙ ፓርቲዎች ማቋ
ቋምን የተለያዩ ፓርቲዎችን ከማቋቋም ጋር ሆን ብሎ የሚያምታታ አይታ እንደ
ነበረ (አሁንም እንደሆነ) ለኛ በጣም ግልጽ ነው።

ተሸጋጋሪው ማነው? አሸጋጋሪውስ? ምርጫችን

1. መግቢያ- ኢትዮጵያ መንታ መንገድ ላይ

ከጥቂት ወራት ወዲህ የሃገራችንን የወደፊት እድል፣ ለዴሞክራሲ፣ ለፍትህ፣ ለኢትዮጵያ ህዝቦች አንድነትና ለብሄራዊ ነጻነት የሚካሄደውን ትግል አቅጣጫ ለረጅም ጊዜ ሊወስኑ የሚችሉ ክስተቶች ከፊታችን ተደቅነዋል። ባንድ በኩል በህወሃት ውስጥ የጀመረው ያንጃዎች ግጭት እየከፋና እየሰፋ ወደ ኢህአዴግ አባል ድርጅቶች ተሸጋግሮ መሄዱን ስላላቆመ የዚህ ትርምስ ሰበብ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ ሊተርፍ የሚችልበት አደገኛ ሁኔታ ውስጥ እንገ ኛለን። በሌላ በኩል ህዝቦችን ካለፈው ግንቦት ምርጫ ጀምሮ ለመብቱና ለነ ጻነቱ ትግሉን በማፋፋም በተለይ በክልሎች ከአረመኔ ካድሬዎች የሚሰነዘረውን ጥቃት ለመቋቋም ይህ ነው የማይባል ትንንቅ ላይ እያለ ባለበት ወቅት የሃገራ ችን ወጣቶች የብሄርና የክልልን አጥር ሰባብረው በአንድነት በመነሳታቸው ይኸው በውስጣዊ ትርምሱ የተዳከመው የወያኔ/ኢህአዴግ አገዛዝ በህዝባዊ የት ግል ማእበል ተወጥሮ የተያዘበት ወቅት ውስጥ ገብተናል። ከዚህ ቀውስ ጋር በተያያዘና በተለይ የወጣቱን ትግል ለማፈን በወሰደው አረመኔያዊ እርምጃ የተነሳ አቅፈው ደግፈው ይዘውት የነበሩት ባእዳን አሳደሪዎቹ ለዚህ መንግስት ያሳዩ የነበረውን የጭፍን ድጋፍ አቋም እንደገና ለመመርመር የተገደዱበት ምእ ራፍ ውስጥ እንገኛለን።

በዚህ መልክ ይህ ጸረ ዴሞክራሲ ሃይል እንደዚህ ተከፋፍሎና ተዳ ክሞ፣ እንደዚህ በህዝብ ትግል ተወጥሮ፣ እንደዚህ ባእዳን አሳዳሪዎቹ የጎሪጥ ሊያዩት መጀመራቸው አንዳንዶችን የአለንበትን ውስብስብ ሁኔታ ያስረሳቸው ይመስላል። ባንዳንድ አካባቢዎች «ይህ ከሁሉም አቅጣጫ እየተዋከበ ያለ መን ግስት አንድ ሃሙስ የቀረው መንግስት ነበር። ግን ምን ይሆናል በ1966 እ.ም. እንዳመለጠን፣ በ1983 እ.ም. እንዳመለጠን አሁንም ተዘጋጅተንና በበቂ ተደራ ጅተን ባለመገኘታችን ከዚህ ከአለቀለት ሃይል ስልጣን ለመረከብ አንድ የታሪ ክአጋጣሚ እያመለጠን ነው» የሚል ከፍተኛ ስጋትና ቁጭት ይታያል። ከዚህ ምበመነሳት ከአንዳንድ አካባቢዎች እየተከሰተ ያለውን «ክፍተት» ሞልቶ ስልጣ ንከወያኔ «ለመረከብ» የሚችል «የሽግግር መንግስት» የማቋቋም ጥሪዎች ሲሰተ ጋቡ ሌሎች ደግሞ ስለ «ስደት መንግስት» አስፈላጊነት በሰፊው ቅስቀሳ ሲያ ደርጉ እናያቸዋለን።በሌላ በኩል ደግሞ ነባር ተቃዋሚ ሃይሎችን በአንድ አላማ ስር አሰልፎ ጸረ ወያኔውን ትግል ለማስተባበር አስፈላጊ የሆነው የህብረት ግን ባር በአስቸኳይ እንዲመሰረት ጥሪዎች እየተበራከቱ ይገኛሉ።

ሃገራችን ዛሬ ከምትገኝበት ተጨባጭና ውስብስብ የፖለቲካ ሁኔታ በጎ ነገር እንዲወጣ የሚፈልገው ህዝባችን ጥራት ባለው ሁኔታ ባለ በሌለ ሃይሉ አቅ ጣጫ ይዞ እንዲታገል የሚያስችለው የጋራስ ትራቴጂ ነድፈን መራመድ ባለመ

ቻላችን በያለበት የውዥንብር ሁሉ ቁንጮ የሆነው «መቼ ነው የት ነው የ ምንሄደው?» የሚለው ጥያቄ እየቀረበ ይገኛል።

በመኢሶን እምነት ሃገራችን ዛሬ መንታ መንገድ ላይ ቆማለች። ባንድ በኩል እየሰፋና እየከፋ ከሚሄደው የአንጃወች ግጭትም ሆነ እያየለ ከሚሄደው የህዝባችን የተቃውሞ እንቅስቃሴ አንጻር ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች ጫና እንዲኖ ራቸው ግልጽ የሆነ የጋራ የሽግግር አማራጭ አውጥተው ከአልተንቀሳቀሱ ሀገራ ችን በእርግጥ ወደ ከፍተኛ ጥፋት የምትንጉድበት አደጋ አለ። በሌላ በኩል ደግሞ ታጋይ ሃይሎች ያለውን ተጨባጭ ሁኔታ በጥሞና ገምግመው በሃገራችን ከዳር እስከዳር በመነሳሳት ላይ ያለው ህዝባዊ ትግል አንድ አግጣጫ ይዞ እንዲ ፋፋምም ሆነ የዲፐሎማሲው ትግላችን ባንድ ቋንቋ እንዲናገር የሚያስችለን የጋራ የሽግግር አማራጭ ከጨበጥን ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞ ክራሲየአዊ ስርአት ለመሸጋገር የሚያስችላት በታሪካችን ከዚህ ቀደም አግኝተን የማናውቀው አጋጣሚ አለ ብለን እናምናለን።

2. የአለው አደጋና የሁኔታዎች አጣዳፊነት

ከአለው የሃገራችን ተጨባጭ ሁኔታ ተነስተን ትኩረት ለሚሰጠው ትኩ ረት ሰጥተንና በይደር ሊቆይ የሚችለውን ካጣዳፊው ለይተን ህዝባችንን በጋራ ቀስቅሰን በጋራ ለመዋደቅ ከፈለግን ከሁሉ መጀመሪያ ተቃዋሚ ሃይሎችም ሆንን ህብረተሰባችን ባለፉት ወራት በሃገራችን በተከሰቱትና አስቃቂ አደጋ ሊያስከትሉ በሚችሉት ቀውሶች ሂደት ላይ ምንም ተጽእኖ እንዳልነበራቸውና አሁንም እን ደሌላቸው ተገንዝበው በሁኔታዎች ሂደት ላይ ጫና የሚያሳርፉበትን ስትራቴጂ መቀየስ ይኖርባቸዋል።ይህንን ማድረግ ካልተቻለ አደጋ ውስጥ ነን። እነዚህ አደ ጋዎች ምንድን ናቸው?

አንደኛ በሃገሪቱ እየተከሰቱ ካሉት የፖለቲካ ቀውሶች አንጻር የተቃዋሚ ሃይሎች ተጽእኖ አልባነት የሚያስከትለው አደጋ አለ። በወያኔዎች ውስጥ የተ ከሰተው ያንጃዎች ትርምስ የተቀሰቀሰው በዚያው በህወሃት ውስጥ በተፈጠረ ቅራኔ ነው። እየከረረና እየሰፋ የሄደውና የሚሄደውም እዛው ህወሃት ውስጥ ባሉ ቅራኔዎችና እዛው ህወሃት ውስጥ በሚኖረው የሃይል ሚዛን እየተገፋ ነው። ወደ ኢህአዴግም የተዛመተበት ሁኔታ ከዚህ የተለየ አይደለም። የወጣቱም ንቅ ናቄ ጉዳይ እምብዛም ከዚህ የተለየ አይደለም። ይህንን ንቅናቄ ማንም የፖለቲካ ድርጅት አልቀሰቀሰውም። ማንም የፖለቲካ ድርጅት በግንባር ቀደምነት አልመ ራውም። እንዴት ይቀጥል በሚለው ወሳኝ ጥያቄም ላይ ማንም ጥራት ያለው መልስ የለውም። እንዲያውም ወያኔ ራሱ ሆን ብሎ ከወጣቱ ባደባለቀው የቦዘኔ ሰራዊት ሳቢያ ከቁጥጥር ውጭ ሲሆንና ወያኔ በዚህ አሳቦ አረመኔያዊ ጭፍጨፋ ሲያካሂድ ተቃዋሚ ሃይሎች ሁኔታውን መልክ አስይዞ ትግሉ የሚቀጥልበትን ሁኔታ ለማመልከት የሚያስችላቸው ሁኔታ ውስጥ አልነበሩም። አሁንም ቢሆ ንም የጋራ አቅጣጫ ማመልከት አለመቻሉና የዚህን ጉዳይ አንገብጋቢነት ያለመ ገንዘብ አደጋ ሁኔታ አለ ብለን እንገምታለን።

ሁለተኛ ከአንጃወቹ ግጭት ብዙዎቻችን የተገነዘብነውና «በጎ ሂደት ነው» ያልነው እነ አቶ ስዬ፣ ቢተው፣ሰለሞን ከነአቶ ኩማ ደመቅሳ፣ አባተ ኪሾ

ነጋሶ ጊዳዳ ባንድነት ተፈርጀው እነ አቶ መለስ ዜናዊ ፣አባዱላ ገመዳ፣አዲሱለ ገሰና ካሱ ኢላላ በሌላ በኩል ሆነው የግጭቶች የብሄር ገጽታ ረግቦ ተደበላ ልቀው መቆማቸውን ነው። ነገር ግን ይህ ግጭት በይፋ፣ በዴሞክራሲያዊ ዘዴ በህዝብ ፊት በሚደረጉ የፖለቲካ አቋም ክርክሮች በህብረተሰባችን ውስጥ እንዳሉት ሌሎች ችግሮች በብሄራዊ ውይይት መድረክ ከመፈታት ይልቅ አሁን በተያዘው መልክ በዚያው በህወሃት/ኢህአዴግ ውስጥ ብቻ በሚፈጸም «የሂሳብ ማወራረድ» መልኩ ከቀጠለ የሚከተለው አደጋ ግልጽ ይመስለናል።ቀስ በቀስ እስከፊ በሆነ የብሄር ከዚያም አልፎ የጎጥና የንኡስ ጎጥ ገጽታ ይዞ ለህዝ ባችን ሊተርፍ የሚችልበት አደጋ በግልጽ አለ።

ሶስተኛ ይህን·አደጋ «ተዳከሞ ተዳከሞ አንድ ሃሙስ ከቀረው የወያኔ መንግስት ስልጣን ለመንጠቅ እንዋደቅ» በሚል የፍጥጫ መፈክር መቋቋም አይ ቻልም። የወያኔ/ኢህአዴግን መንግስት እንጠላዋለን። የኢትዮጵያ ህዝብ አክ እንትፍ ብሎ ተፍቶታል። ከዚህ ተነስቶ ግን «አንድ ሃሙስ ቀርቶታል፣ ገፍተር ቢያደርጉት ይወድቃል።·ከዚህ ሃይል ጋር ብሄራዊ ውይይትና ብሄራዊ እርቅ ማለት አጉል ጊዜ ማጥፋት ነው።» የሚል አቋም ላይ መድረስ የሚቻል አይመ ስለንም። አሁንም በእርቀ ሰላምና በብሄራዊ ውይይት ጥሪያችን ጸንተን መቆም አለብን። የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት ተዳከሞ ከህብረተሰቡ ጋር ለመደራደር የሚገደድበት ሁኔታ ላይ ያለ ቢሆንም፣ አሁንም ቢሆን ለስልጣኑ ሲል የመ ሟሟት፣ለስልጣኑ ሲል ህዝባችንን እርስ በእርሱ የማባላት፣ ለስልጣኑ ሲል ሃገር የማተረማመስ አቅሙ አለው። ለህልውናው ለሚያደርገው ትግል ዛሬ ከዚህ ባእድ ሃይል ነገ ከሌላ ባእድ ሃይል እየገጠመ፣ ዛሬ ትምክህተኛ እያለ ሲያስረ ውሲገርፈውና ለስደት ሲዳርገው ከነበረው ሃይል ነገ ደግሞ «ጠባብ» እያለ ሲፈርጀው ከነበረው ክፍል ህብረትና ቃል ኪዳን እያፈራረቀ አንዱን ከሌላው እያጋጨ ተተራምሶ ሃገር የማተራመስ ሂደቱን ለመቀጠል አሁንም ቢሆን ድርጅ ታዊ ተቋሙም ሆነ የማቴርያልና ፋይናንስ አቅሙ አለው።

እርግጥ ያቶ መለስ ዜናዊ መንግስት ነገም ተነገ ወዲያም በማንኛውም ጊዜ በራሱ በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ባለው ትርምስና መጠላለፍ የሃይል ሚዛን ተደፍቶበት ተጠራርጎ ሊወድቅ ይችላል። ነገር ግን ለዚህም ቢሆን ዛሬ ባፋጣኝ የጋራ የሽግግር አማራጭ ይዘን ከአልተንቀሳቀስን የነአቶ መለስ መንግስት ቢወ ድቅ እንኳ በዚህ ሂደት ሌላ አንጃ «የስልጣን ክፍተት» የሚለውን ነገር ሞላሁ ብሎ ምናልባትም ከነመለስ አንጃ «ከፊት» ያለ ለመምሰል ከተቃዋሚዎች አንዳ ንድ ደካሞችን ለጊዜው ስልጣን ያጋራ መስሎ እንደተለመደው «ወደ ዴሞክ ራሲ አሸጋግራለሁ» እያለ የሃገሪቱን የመተራመስና የጥፋት ጉዞ የሚያፋጥን በት አደጋ ያመጣል እንደሆን ይህ የጉልቻ መቀያየር ሂደት ብቻውን ለሃገራችን በጎ ነገር ያመጣል ብለን አናስብም።

አራተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ይህንን ሁሉ አደጋ « እያየለ በሚሄደው የህ ዝባችን ትግል እንቋቋመዋለን» በሚል አስተሳሰብ መዘናጋት የሚችሉም አይመስ ለንም። እንደዚህ ለማለት መጀመሪያ እየተፋፋመና እየሰፋ የሚሄደው የህዝባ ችን ትግል ወያኔዎች እያደራጁ ከሚያሰማሩበት የቦዘኔ ሰራዊት እራሱን እንዴት አርጎ ይከላከል? የሁሉም ትግል ምን የጋራ ጥያቄ እያነሳ ይተጋገዝ? ወያኔዎችና ያንጃዎቹ ትርምስ ከሚጋርጥበት የብሄርና የጎጥ ትርምስ ወጥመድ እንዴት አርጎ

ያምልጥ? ወያኔዎች ራሳቸው ሆን ብለው በሚያተራምሱት ትግል ለሚደር ሰው ውድመት፣ ዘረፋና የህይወት መጥፋት በተለይ ሃገር ውስጥ በትግል የተሰማሩ ተቃዋሚ ድርጅቶችና የሲቪኩ ማህበረሰብ አባላት እየተወነጀሉ፣ መሪዎቻቸው እየታሰሩ፣ እየተገደሉና እየተሰደዱ በአሉበት ሁኔታ አመራርና ቅንብር አነሰው የሚባለው የህዝባችን ትግል የተሻለ አመራርና ቅንብር እንዴት አርጎ ሊያገኝ ይችላል? የሚሉትን መሰረታዊ ጥያቄዎች በቅድሚያ መመለስ ያስፈልጋል። ለነዚህ ጥያቄዎች ተገቢ መልስ የሚሰጥ የጋራ ስትራቴጂ እስካልያዝን ድረስ የህዝባችን ትግል እያየለና እየሰፋ መሄድ ማለት የተለያዩ የህብረተሰብ ክፍሎች ከሞላ ጎደል ግብታዊ በሆነ ሁኔታ በተለያዩ አካባቢዎች፣ በተለያዩ ጥያቄዎች ዙሪያ፣ በተለያዩ ወቅቶች ተራ በተራ እየተነሱ በወያኔ/ኢህአዴግ መንግስትና ባንዳዎቹ ተተራምሶ የማተራመስ ወጥመድ ውስጥ እየገቡ መከስከስ ስለሚሆን እየጨመረና እየከፋ ከሚሄደው የህዝባችን መስዋእትነት ለዚች አገር ምንም በጎ ነገር የማይተርፍበት አደጋ አለ።

አምስተኛ ተቃዋሚ ሃይሎች ለነዚህ አስቸጋሪ ጥያቄዎች ግልጽ መልስ የሚሰጥ መፈክር አንግበው የህዝባችንን ትግል መልክ ማስያዝ እስካልቻሉ ድረስ ደግሞ በሃገራችን ሰማይ ላይ የሚያንዣብበውን ይህን አደጋ ከባእዳን ሃያላን መክረንና ዘክረን እንቋቋመዋለን የሚል አስተሳሰብ ካላቸው ወይም ደግሞ ከዚህ አልፎ ተርፎ ከዚህ «አለቀለት» ከሚባል መንግስት በባእዳን አስተባባሪነት ስልጣን ቀምቶ ወይም ተጋርቶ በእነሱ ግፊትና ተጽእኖ አንድ «የሽግግር መንግስት» ተቋቁሞ በዚህ መንግስት አስተናጋጅነት ሌላ የሽግግር ሂደት ይጀመርየሚል አስተሳሰብ ከአለ ይህ አይነቱ ዝቅ ብለን የምንመለስበት ቁንጽልና የዳግማዊ ለንደን አካሄድ ቢያንስ ትግሉን አሁን በአለበት ውዥንብር ውስጥ እንዲቆይ የሚያደረግበት ከዚያ አልፎም ሀገራችንን ወደ ሌላ የትርምስ ዙር ይዞ የሚነጉድበት አደጋ ከወዲሁ «በግድግዳው ላይ ተጽፎአል» ማለት ይቻላል።

መኢሶን ሀገራችን አሁን ካለችበት አጽግ አደገኛ ሁኔታ ልትወጣ ትችላለች ብሎ ያምናል። ይህ ደግሞ ሊሆን የሚችለው ዴሞክራሲያዊና አገር ወዳድ ሃይሎች ከተለያዩ ትኩረትን ከሚያስቱ መፈክሮችና የትግል አግጣጫዎች ተቆጥበው ከፍ ብለን ለጠቀስናቸው ችግሮች በሙሉ መልስ ሊሰጥ በሚችለው በብሄራዊ እርቅና ውይይት ጎዳና ኢትዮጵያ በተረጋጋ ሁኔታ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊህብረተሰብ የምትሸጋገርበትን የሽግግር አማራጭ ሲያቀርቡ ብቻ እንደሆ ያምናል። የተረጋጋ የሽግግር አማራጭ አቅርበን በዚያ ዙሪያ ህብረተሰባችንንና በተለይ ደግሞ አሁን በትግል ላይ ያሉትን ሃይሎች በሙሉ በዚህ አግጣጫ በአንድነት እናሰልፍና እናታግል እንላለን። «ስለ አማራጭ መጥፋት» የሚያማርረውንአለም አቀፉ ኮሙኒቲም ወገናዊ በሆኑ አቋሞች ሁላችንም በየበኩላችን ከመቅረብ ይልቅ የጋራችን የሆነውን የህንን አማራጭ አንግበን ለዚህ አላማ ባጋዥነት እንዲሰለፍ በጋራና በአንድ ቋንቋ እንቅረበው እንላለን። ለዚህ ደግሞ በመጀመሪያና በአስቸኳይ ራሳችን ሽግግር ሲባል ማነው የሚያሸጋግረው? ሽግግር ሲባል ማነው የሚሸጋገረው? እንዴት ነው የምንሸጋገረው በሚሉት ጥያቄዎች ዙሪያገልጽ የሆነ የጋራ አቋም እንደሚያስፈልገን ስለምናምን በመጀመሪያ በስልጣን አማራጭና በሽግግር አማራጭ ጉዳይ ያለንን አስተሳሰብ በአጭሩ አስቀምጠን በነዚህ ቁልፍ ጥያቄዎች ላይ ለማተኮር እንሞክራለን።

3. በሽግግር አማራጭ ወደ ስልጣን አማራጭ

አሁን ባለንበት ወቅት ዋና ጭንቀታችንና ትኩረታችን ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ እንጅ የስልጣን አማራጭ ማቅረብ ላይ ሊሆን አይች ልም። ትኩረታችን ሁሉ ህብረተሰባችንም ሆነ ተቃዋሚ ሃይሎች በሙሉ ተጠ ቃለው በስልጣን ላይ ከአለው መንግስት በሚለዩበት የዴሞክራሲ ጥያቄ ዙሪያ ተሰባስበን ተደራጅተንና ህብረተሰባችንን አደራጅተን ለመታገል የምንችልበት ደረጃላይ መድረስ ይሆንበታል። ይህ ማለት ቅድሚያ ሰጥተን በዚህ የሽግ ግር አማራጭ ዙሪያ በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክ በጋራ ተንቀሳ ቅሶ የህዝባችትግል አንድ ከፍተኛ ደረጃ ለማድረስ እንስራ ማለት እንጂ የወ ያኔን መንግስትአስወግዶ በቦታው ሌላ መንግስት የመሰየሙ ጉዳይ ጨርሶ አጀ ንዳችን ውስጥመግባት የለበትም ማለት አይደለም። መግባት አለበት። እዚህ ላ ይ ግን ሶስት ነገሮች ግልጽ መሆን ይኖርባቸዋል።

መጀመሪያ የሽግግር አማራጭ ማቅረቡ ላይ እናተኩር ማለት ይህንን ስርአት የሚቃወሙ ዴሞክራሲያዊ ህይሎች በሙሉ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ እንዲጠራና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት አንድ ከማንኛውም ይሁን ከማንኛውም መንግስት ቁጥጥር ውጭ የሆነ ህብረተሰቡ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለመሸጋ ገር የሚሰራበት አካል እንዲቋቋም ህዝባችንን በዚህ ባንድ ጥያቄ ዙሪያ አንቀሳ ቅሰንና አታግለን በወያኔ/ኢህአዴግ አመራርና በኢትዮጵያ ህብረተሰብ መሃከል ለዴሞክራሲያዊ ሽግግር የሚያመች የሃይል ሚዛን እንፍጠር ማለት ነው። አሁን ያለው ውዥንብር ጠርቶ፣ ሁሉም በአንድ የጋራ አማራጭ ዙሪያ ህዝባችንን አን ቀሳቅሶ ይህ የሃይል ሚዛን ከተፈጠረ ሲቀርብ የማይችል ጥያቄ አይኖርም።

ሁለተኛ ይህንን የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ ታግለን ህዝባችንን ማታ ገል የምንችለው ዛሬ እኛ፣ ባጠቃላይ ህብረተሰባችንና ሌላው ቀርቶ አለም አቀፉ ኮሙኒቲ ባንድ በኩል የወያኔ/ኢህአዴግ አንጃዎች ደግሞ በሌላ በኩል ተስፈንጥረው በቆሙባቸው የዴሞክራሲና የብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ስንንቀሳ ቀስ ብቻ ነው። አማራጭ አቅርቡ ሲባል እኛ መሬት የግል እንላለን ወያኔዎች የመንግስት ይላሉ፣ እኛ «ሃቀኛ የሆነ» የነጻ ገበያ ኢኮኖሚ እንላለን ወያኔዎች ውሸታቸውን ነው፣ የኛ ራእይ ይኸ ነው የወያኔዎች ግን ያኛው ነው ከሚሉ ወገናዊ ጥያቄዎች ከተነሳን ወገናዊ እንጂ የጋራ አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ለዚህም ምክንያቱ በጣም አጭርና ግልጽ ይመስለናል።

መኢሶን የወያኔን ህገ መንግስት ሙሉ ይቃወማል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ብቻ ይቃወሙታል። ሌሎች ተቃዋሚ ሃይ ሎች ደግሞ ችግሩ ከህገ መንግስቱ ሳይሆን በተግባር ባለመዋሉ ነው ይላሉ። በመሬት ጥያቄ፣ ነጻ ገበያ በሚባለውና በሌሎች መሰረታዊ ጥያቄዎችም ላይ እንደዚሁ በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ወገናዊ የሆኑ አቋሞች አሉ። መድበለ ፓርቲ ስርአት ካልን ደግሞ እነዚህን ልዩነቶች በጸጋ መቀበል ያስፈልጋል። እነ ዚህ ወገናዊ አቋሞች እንደ ዴሞክራሲና ብሄራዊ ውይይት ጥያቄዎች ተቃዋሚ ዎችና ህብረተሰባችን በሙሉ በአንድ በኩል ህወሃት/ኢህአዴግና ደጋፊዎቹ ደግሞ በሌላ በኩል የተፋጠጡባቸው ጥያቄዎች ስላልሆኑ በነሱ ላይ ተመርኩ

ዘን የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አንችልም። ሁላችንም በጋራ ልናቀ ርበውና ልንታገልለት የምንችለው አማራጭ ህብረተሰባችን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ተሸጋግሮ ከሚቀርቡለት የተለያዩ አማራጮች (ወያኔ/ኢህአዴግ ከሚያ ቀርበው አማራጭ ጭምር) ያሻውን በነጻ ሊመርጥ የሚችልበትን መድረክ የማ መቻቸት አማራጭ ነው። ይህ ካልሆነና ወገናዊ በሆነ «አማራጭ» ተንቀሳቅ ሰን፣ ይህንንም «አማራጭ» ለባአዳን አቅርበን፣ በትግል ላይ ላለው ህዝባችን ጀርባ ሰጥተን ሊኖርም ላይኖርም የሚችል «የስልጣን ክፍተት» ለመድፈን ብቻ የምንሯሯጥ ከሆነ አይሳካም እንጂ ቢሳካም እንኳን ለሀገራችን የውሃ ቅዳ ውሃ መልስ ጉዞ እንደሚሆን ለኛ ከወዲሁ ግልጽ ነው።

ሶስተኛ በወገናዊ «አማራጮች» ዙሪያ መንቀሳቀስ ትተን ከሁሉም ከሁ ሉም በፊት በዴሞክራሲያዊ ሽግግር ጥያቄ በጋራ ተንቀሳቅሰን ለዴሞክራሲ የሚ ያመች የሃይል ሚዛን ለመፍጠር በጋራ እንዋደቅ ስለተባለ ሃገሪቱን ወደ ባሰ ከባድ ቀውስ ሊወስድ የሚችል ክፍተት ሊከሰት ስለሚችል ያንን የስልጣን ክፍ ተት የመድፈን ጉዳይ በትግል አጀንዳችን ውስጥ መኖር የለበትም ማለት አይደ ለም። እንዲያውም ባስቸኳይ ያለንበት አደገኛ ውዥብር እንዲጠራ በአለ በሌለ ሃይላችን እንረባረብ፣ ግልጽ የሆነ የሽግግር አማራጭ ይዘን በጋራ እንንቀሳቀስ የምንለው አንዱም ምክንያት ለዚህ ነው። አደገኛ ክፍተት ቢከሰት በሆነ ታሪክ አጋጣሚ በሆነ የሩቅም ሆነ የቅርብ ባእድ ሃይል ድጋፍ የሆነ ወገናዊ ሃይል አዲስ አበባን ተቆጣጠርኩ ብሎ ከተቃዋሚዎችም ሆነ ከህብረተሰቡ አንዳንድ ደካሞችን ከጎኑ አሰልፎ እንደገና የለንደኑን ጉባኤ «የሽግግር ሂደት» እደግምላ ችኋለሁ እንዳይል ከፈለግን ዛሬ ነገ ሳንል ህብረተሰባችንን በሽግግር አማራጫ ችን ዙሪያ አሰባስበን ለእንዲህ አይነቱ አደገኛ ሂደት በሩን መዝጋት ይኖርብ ናል።

በዚህ መልክ እኛም ህብረተሰባችንም በተጠንቀቅ ከቆምን የተባለው አደገኛ ክፍተት ቢፈጠር ወይም ደግሞ የብሄራዊ ውይይትን ሂደት አሻፈረኝ በሚል አቋሙ ጸንቶ ወያኔ ሃገራችንን ወደ ጥፋትይዞ የመንጎድ ሂደቱን ከቀጠለ በህዝብ ትግል ከስልጣን የሚወገድበትን ሁኔታ ማመቻቸትና በሽግግሩ ሂደት ውስጥ እጁን የማያስገባና ወሳኝ በሆኑ የፖለቲካ፣ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊና ዲፕ ሎማሲያዊ ጥያቄዎች ምንም አይነት ዘላቂነት ያላቸው ውሳኔዎች የማድረግ ስል ጣን የሌለው ጊዜያዊ አስተዳደር ለመሰየም መዘጋጀት የሽግግር አማራጫችን አንዱ ገጽታ መሆን ይኖርበታል።

4. ሽግግር ሲባል የሚሸጋገረው ህብረተሰባችን በሙሉ መሆን አለበት

በዚህ ጥያቄ ላይ ከ1985ቱ የመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ወዲህ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚ ሃይሎች ግልጽ የሆነ አቋም አላቸው ብለን እንገምታለን። የፓሪሱ ጥሪ በተግባር ለማዋል *«ሰላምና እርቅ አገር አቀፍ ጉባኤ አስተባባሪ ኮሚቴ»* በሚል መጠሪያ ተቋቁሞ ያዲስ አበባውን ጉባኤ ለማዘጋጀት ላስር ወራት

ያህል የሰራው የሰባት ዋና ዋና ተቃዋሚ ድርጅቶች ማለትም የኢዴሃቅ፣ የመ ህን፣ የአርዱፍ፣ የኦነግ፣ የደቡብ ህዝቦች ህብረት፣ የህብረብሄር ኮንግረስ ፓ ቲና የትግራይ ትግርኝ ኢትዮጵያ ተወካዮች የነበሩበት ኮሚቴ ሀገራችን ስለሚ ስፈልጋት የሽግግር አይነት ምንነት በተደጋጋሚ ስብሰባዎችና ሰፋፊ ክርክር አድርጎ ባወጣው መግለጫ

«ዛሬ ኢትዮጵያና የኢትዮጵያ ህዝብ የሚያስፈልጋቸው ሽግግር አንዱ የፖለቲካ ሃይል ሌላውን የፖለቲካ ሃይል የሚተካበት ወይም ደግሞ አንድ ግዜ ያዊ መንግስት ወደቋሚነት የሚሸጋገርበት ሂደት አይደለም። የሚያስፈልገን ሽግግር ህብረተሰቡ በሙሉ ከአንድ ጸረ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ወደ ተሻለና የመላውን ህዝብ ቅቡሉት ወደአገኘ ስርአት የምንሄድበት ሽግግር ነው። በሁለቱ አስተሳሰቦች መሃከል ይህ ነው የማይባል ልዩነት አለ። በጸረ ዴሞክራሲያዊ ሂደት፤ ባጠራጣሪ ህገ መንግስት፤ በተጭበረበረ ምርጫ ዞር ዞር ደግሞ ይህንን ሁሉ በጊዜያዊ ወታደራዊ የበላይነት ላይ አስመርኩዞ አንድ ጊዜያዊ መንግስት ራሱን ወደ ቋሚነት ሲያሸጋግር ይችላል። ህብረተሰቡን ሳይይዝ። ብቻውን። ይህ ግን ኢትዮጵያ ካለፈው በሃይል የበላይነት ብቻ ከፈለቀ ጸረ ሰላምና ጸረ ዴሞክራሲ ስርአት ወደ አዲስ ስርአት ተሸጋገረች ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ያለ ዴሞክራሲያዊ ሂደት ወደ ዴሞክራሲ መሸጋገር ይቻላል ማለ ዘ በት ነውና። አጫፋሪና ጥቃቅን የሆኑ ክስተቶችን ወደ ጎን ብንተዋቸው ዛሬ በ ኢትዮጵያ ህብረተሰብ ፊት የተደቀኑት ሁለት መሰረታዊ አማራጮች እነዚህ ብ ቻ ናቸው።»

በአጭሩ ሰባቱ የፓሪስ አንድ ጠንሳሽ ድርጅቶች ለማተኮር የፈለጉበት ዋና ቁም ነገር ከህብረተሰቡ ተሳትፎ ውጭና እሱን ወደጎን ትቶ የተወሰኑ ሃይሎ ችን ለስልጣን የሚያበቃ ቅብብሎሽ ላይ አልነበረም። ትኩረቱ የሽግግሩን ዘመን ዴሞክራሲና መረጋጋት በሰፈነበት አካባቢ ህብረተሰባችን ስላለፈውና ስለ መጭው በረጋ መንፈስ ለመወያየት ፋታ አግኝቶ የራሱን እድል በራሱ የሚወስን በት የታሪክ ወቅት ማድረጉ ላይ ነበር። በመኢሶን እምነት ዛሬም የትኩ ረት ትኩረታችን በዚህ መልክ ህብረተሰባችንን እንዳለ ከጸረዴሞክራሲና አመ ጸኛ ስርአት ወደ ዴሞክራሲየአዊና ሰላማዊ ስርአት ማሸጋገሩ ላይ መሆን አለ በት። ዛሬ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ በዚህ ለዚች አገር ሰላም፣ ለህልውናዋና ለህዝቦቿዋ ወንድማማችነት የቅድሚያ ቅድሚያ የሚሰጥ አቋም ላይ ጸንቶ መቆ ምያስፈልጋል ስንል ሁለት ዋና ዋና ምክንያቶች አሉን።

የመጀመሪያው ምክንያት ካለፉት ህብረተሰቡን ሳይዙ በጠባብና ወገናዊ መንፈስ ተካሄዱ ከተባሉት «ሽግግሮች» እኛም የኢትዮጵያም ህዝብ የቀሰምነው መራራ ትምህርት ነው። ሁለተኛው ምክንያት ደግሞ ከነዚህ ሽግግሮች ተገበ. ትምህርት ቀስመን በእርግጥ ህብረተሰባችንን ይዘን እንሸጋገር ብለን በሃቅ ከተነ ሳን ሀገራችን ከመቸውም ጊዜ በተሻለ ሁኔታ ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግ ግር ሂደት ዝግጁ መሆኗ ማየት ለሚፈልጉ ሁሉ ግልጽ ነው ብለን ስለምና ምን ነው።

ባለፉት ሃያ ሰባት አመታት ሽግግር እየተባሉ በፖለቲካ ሃይሎች የስል ጣን ትንንቅና ርክክቦሽ ላይ ካተኮሩት ሁለት ሂደቶች ህብረተሰባችን የቀሰማ

ቸው መራራ ትምህርቶች አሉ። ከነዚህ ሃያ ሰባት አመታት አስራ ስምንቱን ራ ሳቸውን ግዚያዊ ወይም የሽግግር መንግስት እያሉ በሰየሙ መንግስታት ስር አሳ ልፈናል። እነዚህ ረጅም አመታት ጊዜያዊ የበላይነት የያዙ ሃይሎች ይህንን የበ ላይነታቸውን ዘላቂ ለማድረግ ተቀናቃኞቻቸውን ሁሉ ወግተውና አዳክመው« ድል የመቱባቸው»፣ በዚህ «ድል» ተጠቅመው በመሰላቸው፣ በአሻቸውናእን ዳሻቸው ባጸደቋቸው፣ ህገመንግስታት አማካኝነት ህብረተሰቡን ወደዴሞክራሲ ሳይሆን ራሳቸውን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚ መንግስትነት ለማሸጋገር የተጠቀሙባ ቸውአመታት ናቸው።

ከፊውዳሉ ስርአት ወደደርግ የተደረገው ሽግግር የተጀመረው ባንድ በኩል የህዝባችንን መሰረታዊ የኢኮኖሚ፣ የማህበራዊ፣ የብሄር ችግሮች እንኳን መፍታት ቀርቶ ለመቅረፍም አስፈላጊ የሆኑትን ጥገናዊ ለውጦች ለማድረግ አቅ ሙም፣አይታውም ፍላጎቱም የሌለው ያረጀ ያፈጀ ስርአትና በሌላ በኩል ደግሞ እንዲህ አይነቶቹን ጥገናዊ ለውጦች አልታሰቡም እንጂ ቢታሰቡ እንኳን ከወዲ ሁ አሻፈረኝ ብሎ ለስር ነቀልና አብዮታዊ ለውጥ የተነሳሳ አብዮታዊ ትውል ድ የተፋጠጡበት የከፍተኛ ማህበራዊ ቀውስና የትርምስ ሽግግር ነበር።

ከሙሶሊኒ ወረራ በፊት «ጀነስ ደ ኢትዮፒ» (ወይም የኢትዮጵያ ወጣት) ተብሎ ይታወቅ በነበረው ድርጅት ዙሪያ ተሰባስቦ በጊዜው የለውጥ አራ ማጅ ከነበሩት ከአፄ ሃይለ ስላሴ ጎን ተሰልፎ የነበረው የለውጥ አራማጅ ምሁር ሃይል በወረራው ወቅት ሆን ተብሎ በተፈጸመበት ጭፍጨፋ የተነሳ እስከ አርባ ዎቹና አምሳዎቹ አመታት ድረስ ሀገራችንን ሲሰማት የነበረው «የትውልድ ክፍ ተት» (ጀነሬሽን ጋፕ) በነበረበት ሁኔታ አዲስ «ለዘመናዊ ስልጣኔ» ቆሜያለሁ የሚለው «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ገና በእንጭጩ ነበር። በዚህ ሁኔታ በሁ ለቱ ተፋላሚዎች መሃል ይህ «የተማሩ ወጣቶች» ትውልድ ሶስተኛ አማራጭ አቅርቦ ያንን በሁለቱ ተፋጣጭ ሃይሎች ላይ ለመጫን ህልሙ፤ ፕሮጀክቱና አገር ፍቅሩ ቢኖረው እንኳን ይህንን ለመተግበር የሚያስችለው እዚህ ግባ የሚ ባል ማህበራዊ መሰረት አልነበረውም።

ከተመሰረቱ ገና ስድስትና ሶስት አመታት ብቻ ያስቆጠሩትና ገና ከፊለቁ በት የተማሪ ንቅናቄ በቅጡ ያልተላቀቁት መኢሶንና ኢህአፓ ኢትዮጵያን ከፊው ዳል ጨለማ በአመጽና በትርምስ በማላቀቅ ላይ የነበረውን ግብታወዊ የህዝብ አብዮት ማአበል ሊቆጣጠሩት ቀርቶ በቅጡ እንኳን ለመምራት የሚያስችላቸው የትግል ልምድም ሆነ ተመክሮ፣ የድርጅት ብስለትም ሆነ ጥንካሬ አልነበራቸ ውም። በዚህ ሁኔታ የነበረውን ክፍተት በጊዜው የተደራጀው ሃይል ወታደሩ ቢሞላው ምንም የሚያስደንቅ አልነበረም። በጊዜው ቀርቦ የነበረው መሰረታዊ ጥያቄወታደራዊው መንግስት «በታሪክ አጋጣሚ»በጊዜያዊነት «ለመድፈን ተገደ ድሁ»ያለውን ክፍተት ሃገራችንና ህብረተሰባችን እንዴት አርገው ምልተውት ያኔ አይሎ በነበረው የማርክሲስት ርእዮተ አለም ተመርኩዞ ሁሉም እታገልለታ ለሁ ይልወደነበረው ወደ «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ መንግስት» ይሸጋገሩ የሚ ለው መሰረታዊ ጥያቄ ነበር።

ወደዚህ ስርአት እንዴት እንሸጋገር? ለሚለው ጥያቄ መኢሶን በጊዜው «ጸረ ፊውዳሉ ድል የሚገኘው በማያቋዋርጥ ያብዮት ሂደትና በራሱ በህዝቡ የተደራጀ ሃይል ነው» እያለ በተደጋጋሚ ከአስተጋባው አቋሙ በመነሳት ህዝባ

ችንና ህብረተሰባችን ውስጥ ገብተን ለተያዘው ጸረ ፊውዳል ትግል መሳሪያ ብቻ ሳይሆኑ ለነገውም «ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት» መሰረት የሚሆኑንን ተቋማትመገንባቱ ላይ እናተኩር የሚል አቋም ያዘ።

ከዚህም በመነሳት « ዛሬ የፊውዳሉ ስርአት ቀባሪ ብቻ ሳይሆኑ ነገ ሃገራችን ከዚህ ረጅም የትግል ድብልቅልቅና ውሽንፍር በድል አድራጊነት ብቅ ስትል ለሚጸድቀው ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ጽኑ መሰረትና የዚህ ስርአት ተሸካሚ አውታሮች ይሆናሉ» ብሎ ያመነባቸውን የገበሬ፣ የወዝአደርና የከተማ ኑዋሪዎች ማህበራት መሰረት በመጣሉ ተግባር ላይ ተሰማራ *(ለህድ ቁጥር 28 ግንቦት 1968 ኢ..ም)* ለዚህም የእድገት በህብረት ዘመቻን ሃሳብ ሙሉ በሙሉ ደግፎ ከተንቀሳቀሰ በኋላ ይህ ዘመቻ ሲጠናቀቅ ይህ በወጣቱ የተጀመረው ህብረተሰቡን የማደራጀት ተግባር መልክ በአለው ሁኔታ እንዲቀጥል በህዝብ ድርጅት ጉዳይ ጊዜያዊ ጽህፈት ቤትና በሌሎች የማደራጀት ትግል መስኮች በሺህ የሚቆጠሩ አባላቱን አሰማራ።

ነገር ግን መኢሶን በዚህ መልክ ህብረተሰባችንን መልክ በአለው ሁኔታ በጊዜው ወደሚያምንበት ወደ ህዝባዊ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር አንቀው የያዙትን የተቋማት (ኢንስቲቱሽንስ) ክፍተት ለመሙላት ያደረገውና መሳካትም ጀምሮ የነበረው ሙከራ ከወታደራዊው መንግስት አምባገነንነት እያየለ መሄድ ጋር ሩቅ ሊሄድ አልቻለም። ከቁጥጥሩ ውጭ ህብረተሰባችን ከዳር እስከዳር መደራጀቱ ያስደነገጠው ጊዜያዊ ወታደራዊ መንግስት የተያያዘው አጥፊ ሂደት ህብረተሰቡን ሳይሆን ራሱንወደ ቋሚነት የማሸጋገር ሂደት ስለነበረ ፖለቲካ ተቃዋሚዎቹን ብቻ ባሰቃቂ ሽብር ለመደምሰስ መሞከሩ አልበቃውም። ከዚህ ባላነሰ ጭካኔ ህዝባችን በደሙና በከባድ መስዋእትንት የገነባቸውን በተለይ በገጠር የፊውዳሉን ስርአት ለመደምሰስ የተጠቀመባቸውን እነዚህን «የህዝባዊ ስልጣን አውታሮች» ደምስሶ ክፍተት መፍጠርና ራሱ ጠፍጥፎ በሚያዋቅራቸው «ህዝባዊ ድርጅቶች» ለመሙላት መሞከር ነበረበት። ያደረገውም ይህንኑ ነው።

በ1970 እ.ም. በከተሞች ይህ ነው የማይባል የሽብር ዘመቻ ተካሂዷል። ምናልባት ብዙ ሰው ልብ የማይለው ነገር ቢኖር ደርግ በዚሁ አመት ህብረተሰቡን ከዳር እስከዳር ለማዝረክረክ በተያያዘው ሂደት በገጠር ያካሄደውን ከከተማው ቢከፋ እንጂ በምንም አይነት የማይተናነስ የሽብር ዘመቻ ነው። በዚህ አመት 25 ሽህ ደርሰው የነበሩትን የገበሬ ማህበራት ለማፈራረስ በተደረገው እርኩስ ጥረት ሩብ ያህሉ በአመጽ እንዲታጠፉ በመደረጉ ቁጥራቸው ወደ 19698 ወርዶ እንደነበረ ራሱ የደርግ እርሻ ሚኒስቴር ካወጣው ስታቲስቲክ ለመረዳት ይቻላል። በዚህ ጉዳይ ረኔ ለፎር የተባለ ጸሀፊ *«ዘ ሄሬቲካል ሬቦሉሽን»* ብሎ በሰየመው መጽሀፉ በ1970 እ.ም. በተለይ በደቡብ የሃገሪቱ ክፍሎች ከነበሩ የገበሬ ማህበራት መሪዎች መሃከል ከግማሽ በላይ በሃይል ከተመረጡበት የሃላፊ ነት ቦታ እንደተወገዱ ይናገራል። ሌላ አውሮፓዊ ጋዜጠኛ ደግሞ በዚሁ አመትሃገሪቱን ተዘዋውሮ ከጎበኘ በኋላ «የመጀመሪያው ትውልድ ህዝባዊ ማህበራት» ብሎ የሰየማቸው ድርጅቶች መሪዎች ስለነበሩበት አሰቃቂ ሁኔታ በሰጠ ምስክርነት የሚከተለውን አሰፍሮ ነበር፣

«የኢትዮጵያን እስር ቤቶች የሞሉት ዋና ዋና እስረኞች የአብዮቱ መጀመሪያአ መታት ምስቅልቅልና ትርምስ ወደ ግንባር ቀደምንት የወረወራቸው በሽህ የ ሚቆጠሩ ወጣቶች፣ ያካባቢ መሪዎች፣ የገበሬ ተመራጮችና የሙያ ማህበራት መሪዎች ናቸው። በከተማ ካሉት አብዮታዊ ቡድኖች ርቀው፣የመሬቱ አዋጅ እንደኤሌክትሪክ የገፈተራቸውና ይህንን አዋጅ በመደገፍ የተንቀሳቀሱት፣በትምህ ርት ያገኙት የፖለቲካ ንቃት ይህን ያህል ባይሆንም ስለ አካባቢያቸውና ከአብ ራኩ ስለወጡት ህዝብ ብርቱ የሆነ ግንዛቤ ያላቸው እነዚህ የመጀመሪያው የህ ዝባዊ ድርጅቶች ትውልድ መሪዎች ድርጅቶቻቸውን ከመንግስት ቁጥጥርነጻ አድርገው የፈጠሩላቸውን አብዮታዊ ህጎች ቃል በቃል ተርጉመው በመቀበላ ቸው የጭፍጨፋውን ገፈት በመቅመስ ላይ ይገኛሉ።» (አለማየሁ ገርማ «ታ ጥቦ ጭቃ» በተሰኘው ጥናታዊ ጽሁፍ እንደጠቀሰው <u>ለአዲሲቱ ኢትዮጵያ</u> አን ደኛ አመት ቁጥር 1 ሚያዝያ 1977 ኢ.ም.)

በአጭሩ የደርግ «ሽግግር» ሂደት አብዮቱ መጀመሪያ ምእራፍ ላይ እን ደተሞከረው ህብረተሰቡ ራሱ በመሰለው እየተደራጀ የነበረውን የዴሞክራሲያዊ ተቋማት ክፍተት እንዲሞላ የተበጀ ስለአልነበረ ደርግ ህብረተሰቡን ሳይይዝ ብቻ ሳይሆን እንዲያውም አገሪቱን መልሶ በማዝረክረክ እነዚህን «የህዝባዊ ስል ጣን አውታሮች» ባመጽና በጭፍጨፋ ደምስሶ ራሱን ከጊዜያዊነት ወደ ቋሚነት ለማሸጋገር በቃ። የተካሄዱትም ጸረ ደርግ ትግሎች ህብረተሰቡን ወደ ዴሞክ ራሲ ለማሸጋገር ከእለት እለት የፈራረሰው መልሶ እየተደራጀ እንዲሄድ ማድ ረግ ላይ ያተኮሩ ትግሎች አልነበሩም። እነዚህ ትግሎች የተካሄዱት ይኸ ሁሉ ደርግን ጥለን ስልጣን ስንይዝ ይደርሳል በሚል እምነትና ከድል በኋላ ህብረተሰ ቡን ወደ ዴሞክራሲ በሞግዚትነት እናሸጋግረዋለን በሚል አላማ ስለነበረ በዋና ገጽታቸው የፖለቲካ ስልጣን ላይ ያተኮሩ ትግሎች ነበሩ።

ከደርግ ወደ ወያኔዎች በተደረገው የሽግግር ሂደት በእርግጥ ሃገራችንና ህብረተሰባችን «ወደዴሞክራሲያዊ ስርአት» ለማሸጋገር የሚል የደፈና ስምም ነት ነበር። ነገር ግን ባንድ በኩል ከእርስ በርስ ጦርነቱ ብሸናፊነት በወጣው ወያ ኔና በሌላ በኩል ደግሞ በጸረ ደርግ አቋም ተሰልፈው በነበሩት ሌሎች ተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል «ምን አይነት ዴሞክራሲ?» በሚለው ጥያቄ ላይ ዛሬም ያልተ ፈቱ መሰረታዊ ልዩነቶች ነበሩ። ከዚህ በተጨማሪ አሸጋጋሪውስ ማነው? የሚ ለው ጥያቄም እንደዚሁ አወዛጋቢ ነበር። በነዚህ መሰረታዊ ጥያቄዎች ላይ የህ ወሃት አመራር በልፈፋ ደረጃና በተለይ ባአዳንን ለማጭበርበር ካንገት በላይ ይችን አገር ወደ መድበለ ፓርቲ ስርአት አሸጋግራለሁ ይል እንደነበረ ይታወ ቃል። ነገር ግን ስልጣን ከመያዛቸው ጥቂት ወራት ቀደም ብለው የአልባንያ አይነት ኮሙኒስት ስርአት እያደነቁ በይፋ ለምእራብ ጋዜጦች ቃለ ምልልስ ይሰጡ የነበሩት እነ አቶ መለስ ዜናዊ «መድበለ ፓርቲ ስርአት» ሲሉ የዴሞክ ራሲ እይታቸው ከነባሩ የመደብ ይዘት ያልተላቀቀ ስለነበረ ብዙ ፓርቲዎች ማቋ ቋምን የተለያዩ ፓርቲዎችን ከማቋቋም ጋር ሆን ብሎ የሚያምታታ እይታ እንደ ነበረ (አሁንም እንደሆነ) ለኛ በጣም ግልጽ ነው።

በዚህ መልክ ሀገራችንንና ህብረተሰባችንን ወዴት እንደምናሸጋገር አን ድ አይነት አስተሳሰብ በሌለበት ሁኔታ በእርግጥ ሽግግር ከተባለ የዚህ ሃላ ፊነት ላንድ በዴሞክራሲ ጥያቄ የተንሸዋረረ አቋምላለው ሃይል መተው አደ ገ ኛ እንደሆነ በወቅቱ ለሁላችንም ግልጽ ነበር። ይህንን የተገነዘቡ ተቃዋሚ ሃይ ሎች የታገሉትም አንድ «ሁሉን አቀፍ የሽግግር መንግስት» እንዲቋቋም እንደነ በረ ይታ ወሳል። ህወሃት ራሱ ወደ አዲስ አበባ በሚገሰግስባቸው ወራት ሊላው ቀርቶ ኢሰፓንም የሚጨምር «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ የሽግግር መንግስት» ማቋቋም እንደሚያስፈልግ አምንበታለሁ ይል እንደነበረ የሚታወስ ነው። ይህ ከሁሉም የተውጣጣ የሽግግር መንግስት በተወሰነ የጊዜ ገደብ ነጻና ርትአዊ ምርጫ አዘጋጅቶ በህዝብ ለተመረጠው ሃይል ስልጣኑን ማስ ረከብ የሚል አጠቃላይ ስምምነትም ነበር። ነገር ግን ይህንን አይነቱን መልካ ምየሽግግር ሂደት ለመተግበር በጦር ሜዳ ድል እየተጎናጸፉ የመጡት ጦረኞች ፈቃደኞች አልነበሩም።

በተለይ ደግሞ «በኮሙኒስቱ ደርግ» ጥላቻ ተነሳስተው ሃያላን መንግ ስታት በጎናቸው በቆሙበት ሁኔታ ይህንን የጦረኞቹን «የበጎ ፈቃድ» ጉድለት አካክሶ ወያኔንም ሸአብያንም በጎናቸው የተሰለፉትን ሃያላንንም ተቋቁሞ ሃገሪቱን በእርግጥ ወደ ዴሞክራሲ ለማሸጋገር የሚችል የተደራጀ ሃይል በህብረተሰባችን ውስጥ አልነበረም። እርግጥ ደርግ ለአስራ ሰባት አመት ፓርቲ፣ ህዝባዊ ድር ጅት ወዘተ እያለ በዴሞክራሲና ከፍ ብለን እንዳየነው «በመጀመሪያው ትውል ድህዝባዊ ማህበራት» መቃብር ላይ የራሱን መዋቅሮች በመትከሉ ሀገራችንና ህብረተሰባችን «የተደራጁ» ይመስሉ ነበር። ነገር ግን ኢሰፓን ከማዋቀር ጋር የተሞከረው ጉዞ በተጨባጭ ሲታይ የግንባታ ሳይሆን አገርንና ህብረተሰብን የማ ፈራረስና የማፍረከረክ ሂደት ነበር ማለት ይቻላል።

በዚህ ሁኔታ የወያኔ መንግስት አዲስ አበባን ሲቆጣጠር ሀገሪቱን እኔ በመሰለኝ እኔ ወደ መሰለኝ ስርአት እኔው አሸጋግራለሁ፤ የኢኮኖሚና ማህበራዊ ፖሊሲዎችን እኔው በመሰለኝ፣ እኔው እንደመሰለኝ እቀይሳለሁ ከሚሉ ወቅታዊና «ቀላል» ከሚመስሉ ጥያቄዎች አልፎ የሃገራችንን ህልውና በሚመለከተው የኤ ርትራ ጥያቄ ላይ ያሻውንና የመሰለውን አቋም በተግባር ማዋል የቻለው ባንድ ዋና ምክንያት ይመስለናል። ይህ ሃይል አዲስ አበባን ሲቆጣጠር በከተማይቱ ያገ ኘው የስልጣን ክፍተት ብቻ አልነበረም። የደርግ የሽግግር ሂደት ህብረተሰቡን እያፈራረሰ ባሸዋ ላይ የገነባቸው ተቋማት «እንደ ካርታ ግንብ» በመፈራረሳቸው በሃገራችን ከባድ የሽግግር ክፍተትም ነበር።

በሰላማዊ ዘዴ ትግላቸውን ያራምዱ የነበሩት የፖለቲካ ሃይሎችም ይህ ንን ክፍተት የመሙላት አቅም አልነበራቸውም። በእንጭጭ ደረጃ ናቸው እን ኳን ሊባሉ የሚችሉ የሲቢክ ማህበረሰብ ድርጅቶች አልነበሩም። በአሜሪካኖች ዋና አቀነባባሪነት ለንደን ላይ የተከናወነው ሽግግር ዋና አላማው የደርግን መንግ ስት አፍርሶ ወያኔን በስልጣን ላይ ማውጣትና የኤርትራን የመገንጠል ሂደት ማመቻቸት እንጅ ቀደም ሲል በነበሩት ሁለት ሶስት ወራት እንኳን ሲባል እን ደነበረው «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ» የሽግግር መንግስት የማቋ ቋም አላማ አልነበረውም። የለንደኑ ጉባኤ የመከረው አሸናፊዎቹ ግንባሮች

በዚህ በፈራረሰ ቤት ወያኔ ባዲስ አበባ ሻአብያ በአስመራ ስልጣን ስለሚይዙበት ሁኔታ ብቻ ነበር።

ሲቪክ ማህበረሰቡ ቀርቶ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች የማይሳተፉበት ባሸናፊና ተሸናፊ መሀከል የተከናወነ ይህ የስልጣን ርክክቦሽ ከተደረገ በኋላ ለኢትዮጵያ ህዝቦች ቁልፍ የሆነው የሽግግር ጥያቄ ሃላፊነት ለወያኔ ተሰጥቶ በዚሁ በወያኔ ዋና መሪነትና በይድረስ ይድረስ በወያኔ ምስል በተጠፈጠፉ «የፖለቲካ ፓርቲዎች» ተባባሪነት አሁንም ልክ እንደለንደኑ ጉባኤ እንኳን የሲቪኩ ማህበረሰብ ማንም ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅት እንዳይሳተፍበት ዝግ የሆነ «ሁሉንአቀፍ» በሚል ስያሜ ጉባኤ ተካሂዶ «የሽግግር መንግስት» ተቋቋመ። በዚህ ምህብረተሰባችንን ሳይሆን ያለውን የሽግግር ተብየ መንግስት ወደ ቋሚ መንግስትነት የማሸጋገሩ ሂደት ተጀመረ። ከአራት አመታት በኋላ ምንም እንኳን ምእራባውያን «ዴሞክራሲያዊ» ብለው ቢያሞካሹትም በይዘቱ የ1936 እ.ም. የስታሊንና የ1987 እ.ም. የኮለኔል መንግስቱ ሃይለማርያም ህገ መንግስታት ፎቶ ኮፒ የሆነ ሰነድ በሃገራችን ላይ ተጭኖ የሽግግሩ ሂደት ተጠናቀቀ ተባለ። የቀረውን ሁላችንም የምናውቀው ነው።

ዛሬ ከለንደኑ ጉባኤ ጉድለቶችም ሆነ ከሃገራችን «የሽግግሮች» ታሪክ መቅሰም ያለብን ትምህርት ሽግግር ባመጽ፣ ጊዜያዊ የበላይነት ያገኘው ወገን የፖለቲካ ተፋላሚውን ብቻ ሳይሆን ጠቅላላውን ህብረተሰቡን እስከ ወዲያኛው «አሸንፍኩ» በሚልበት ፍጥጫ፣ ባሸናፊና ተሸናፊ መሃከል ወይም ደግሞ በባእዳን አቀነባባሪነትና አስተናጋጅነት «እሉ» በሚባሉ ጥቂት የፖለቲካ ሃይሎች መሃከል በዝግ ችሎት የሚደረግ የስልጣን ቅብብሎሽ ላይ ማተኮር የለበትም የሚለው ትምህርት ነው። ከዚህ ይልቅ ሽግግሩ እስከተቻለ ድረስ በስምምነት፣ «በኮምፕሮሚዝ» እንዲከናወን፤ ህብረተሰባችንም በዚህ የሽግግር ወቅት በእያንዳንዱ ቀን ይበልጥ ዴሞክራቲክና ይበልጥ የተረጋጋ መልክ እየያዘ፤ ህዝባችን በእያንዳንዱ ቀን ይበልጥ ንቁ ተሳትፎ እያደረገና ይበልጥ እየተደራጀ፣ ለመ ጭው የተሻለ ስርአት ይበልጥ ራሱን እያመቻቸ የሚሄድበት የታሪክ ወቅት እንዲሆን መታገል ያስፈልጋል ማለት ነው። ዴሞክራሲያዊ የተባለው ስርአት በሁሉም ተሳትፎ በሽግግሩ ወቅት ከእለት እለት እየዳበረና ስር እየሰደደ የሚሄድ እንጅ የሽግግሩ ዘመን ሲያከትም የሚጀመር ወይም ደግሞ የሂደቱ መቋጠ ሪያ መሆን ከሚገባው ምርጫ የሚፈልቅ ስርአት አይሆንም። ይህንን ካልን ዘንዳ አሸጋጋሪውስ ማነው? ወደሚለው መሰረታዊ ጥያቄ ስንመጣ መልሱ ግልጽ ሆኖእናገኘዋለን።

5. ህብረተሰባችን ራሱን ማሸጋገር የሚችልበት ደረጃ ላይ ይገኛል

ተሸጋጋሪው ህብረተሰባችን እንደአለ እንደመሆኑ መጠን አሸጋጋሪውም ራሱ ህብረተሰቡ መሆን ይገባዋል እንላለን። ይህ እንዲሆን ከተፈለገ ደግሞ ከፍ ብለን ያወሳነው የጊዜያዊ አስተዳደር ጉዳይ እንደተጠበቀ ሆኖ የዚህ ሽግግር ሃላፊነት ለማንም ይሁን ለማን «ሃገሪቱን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት አሸጋግራ

ለሁ» ብሎ ቃል ለሚገባ ጊዜያዊ ይባል፣ የሽግግር፣ የጥምር ይሁን አንድ « ጠንካራ ዴሞክራሲያዊ ግንባር» ለሚመራው መንግስት የሚተው ጉዳይ መሆን የ ለበትም። ይህ ሃላፊነት እንደ ደቡብ አፍሪካው የሽግግር ሂደት ከማንኛውም መ ንግስት ውጭ ሆኖ ለሚሰራ፣ ባጠቃላይ የሃገሪቱን የዴሞክራታይዜሽን ሂደትክ ማንም የፖለቲካም ሆነ ሌላ ሃይል ወገናዊ ቁጥጥር ውጭ በበላይነት ለሚያቅ ድና ለሚያስፈጽም አካል መተው ይኖርበታል።

የአሸጋጋሪነቱ ሃላፊነት ለህብረተሰቡ በሙሉ ማለትም በዚሁ በህብረተሰ ባችን ውስጥ መንግስታዊም ሆኑ ተቃዋሚ የፖለቲካ ሃይሎች፣ ከፖለቲካ ውጭ ላሉ የሲቪክ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎችና ከነሱም አልፎ ሁሉም ለሚያከብራቸውና ለተስማማባቸው የሃገር ሽማግሎች በነዚህ ሁሉ አማካኝነት ደግሞ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ መተው አለበት እንላለን። ምንም እንኳን በእጃችን ያለውን ወርቅ እንደ መዳብ ቆጥረን ልብ ባንለውም ቅሉ ህብረተሰባችን ዛሬ አስፈላጊ የሆነው መድረክ ከተመቻቸለት ከአብራኩ በሚፈልቁ ራሱ በሚቆጣጠራቸው ተቋማትና በነዚህም አማካኝነት ከዳር ድንበር መንደር እስከ አዲስ አበባ ድረስ በየደረጃው በሚያደርገው እንቅስቃሴ በተረጋጋ ሁኔታ እራሱን በራሱ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር የሚችልበት ደረጃ ላይ ይገኛል። ይህንን የም ንለው ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግግር ሂደት ዛሬ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ የተመቻቸ ባለፉት ሁለት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ የታሪክ አጋጣሚ ውስጥ እንገኛለን ብለን በማመናችን ነው።

የመጀመሪያው አዲስና ለሰላማዊ ሽግግር አመቺ ሁኔታ ፈጥሯል የምን ለው የታሪክ አጋጣሚ በሁለቱም የሽግግር ወቅቶችም ሆነ ባጠቃላይ በታሪካችን ያልነበሩ አዳዲስ ተቋሞችን መከሰት የሚመለከተው ገጽታ ነው። ዛሬ በውጭ አገር በይፋ በውስጥ ደግሞ በህቡእ መዋቅራቸውን ዘርግተው ከሚንቀሳቀሱት በርካታ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች በተጨማሪ በታሪካችን ለመጀመሪያ ጊዜ በሃገሪቱ ውስጥ በህግ ታውቀው የሚንቀሳቀሱና በሚልዮን የሚቆጠር ህዝብ ከጎ ናቸው ሊያሰልፉ የሚችሉ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች አሉ። በውጭ አገሮች በሃገር ጉዳይ ዙሪያ ትግላቸውን በቀጥታ ከፖለቲካ ሳያያይዙ ለሃገርና ለወገን የሚታገሉ የሲቪክ ማህበራት እንዳሸን እየፈሉ ባሉበት ወቅት እንደዚሁ ለመጀ መሪያ ጊዜ የሲቪክ ማህበራት ባህል (የኤንጅኦ ከልቸር) በሃገራችንም ምድር ስር እየሰደደ በመሄድ ላይ ነው። በደርዘን የሚቆጠሩ ማህበራት ከመንግስት ውጭና እንዲያውም አንዳንዴ መንግስትን እየተቃወሙ (በዚህም የተነሳ መሪዎ ቻቸው ለእስራት፣ ለግድያ፣ ለስደትና ለእንግልት እየተጋለጡ) በይፋና በህጋዊ ዘዴ የሚንቀሳቀሱበትና ከፖለቲካ ውጭ ተደራጅቶ ለሃገር፣ለወገን፣ ለመብት፣ ለሙያና ለህጋዊ ጥቅም፣ ለባህላዊ ህልውናና ለመሳሰሉት አላማዎች የመንቀሳቀስ ልምድ እየዳበረ በመሄዱ በሃገሪቱ የዴሞክራሲ ማስፈን ሂደት ትልቅ ሚና ሊጫ ወቱ የሚችሉ ማህበራትና ሌሎች ስብስቦች ተበራክተዋል። በየእለቱ ለነጻ ነቱና ለህልውናው እየደማና፣ እየተዋከበ ቢሆንም ዛሬ በሃገራችን በቀደሙት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ ከመንግስት ቁጥጥር ነጻ የሆነ ፕሬስ አለ። ገና ሙሉ በሙሉ ያልተሰበረውን የመንግስት ሞኖፖል ለመስበር ከውጭ አገር ጥሪት የሚ ያደርጉ ራድዮ ጣቢያዎች እየተበራከቱ መጥተዋል።

ከነዚህ ሁሉ አዳዲስ ክስተቶች ጋር ተያይዞና ከነሱም ጋር እየተጋ ገዘ
ያደገን የሃገራችንን የወደፊት አጠቃላይ አቅጣጫ በተመለከተም ወደመ
ድበለ ፓርቲ ዴሞክራሲያዊ ስርአት መሸጋገር አለብን የሚል አጠቃላይ ስምምነ
ትአለ። እርግጥ ዛሬም ቢሆን በዚህ መሰረታዊ ያቅጣጫ ጥያቄ ላይ ባንድ በኩ
ል በተቃዋሚ ሃይሎችና በጠቅላላው በህብረተሰቡ በሌላ በኩል ደግሞ ስልጣን
ላይበሚተራመሱት አንጃዎች መሃከል መሰረታዊ የሚባሉ ልዩነቶች አሉ።ነገር
ግንይህ ጥቂት ጸረዴሞክራሲያዊ የሆኑ ሃይሎች ከህብረተሰቡ አፈንግጠው የሚያ
ራምዱት ጸረ ዴሞክራሲያዊ አቋም መሰረታዊውን በሃገሪቱና በህብረተሰባችን
ውስጥ ያለውን እውነታ አይቀይረውም። ዛሬ ከነዚህ ጥቂቶች በስተቀር በሃገሪ
ቱ በመንቀሳቀስ ላይ ያሉ ሃይሎች በሙሉ የሰው ልጅ መብቶች ያላንዳችመሸራ
ረፍ ሙሉ በሙሉ የሚከበሩበት፣ የህግ የበላይነት ሙሉ በሙሉ የሚረጋገጥበት፣
የህዝቦቻችን እኩልነትና ወንድማማችነት የሚረጋገጡበት የመድበለ ፓርቲ ስ
ርአት እንዲቋቋም ይጠይቃሉ።

እርግጥ ይህ አይነቱ አስተሳሰብ ከደርግ ወደ ወያኔ በተከናወነው ሽግግር
ወቅትም ነበር። ነገር ግን በዚያን ጊዜ በነበረው ሁኔታ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች
ይህንን አላማቸውን በተግባር ለመተርጎም የሚያስችላቸው የነቃና የተደራጀ የህ
ብረተሰቡ ድጋፍ አልነበራቸውም። ዛሬ ሰላማዊ ሽግግር ወደ መድበለ ፓርቲ ስር
አት የሚለው አላማ መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ከዳር እስከዳር ተሰልፎ የሚዋደ
ቅለት አላማ ነው። ከፍ ብለን እንዳልነው በ1983 እ.ም. ወያኔ አዲስአበባ ሲገባ
ያገኘው የስልጣን ክፍተት ብቻ ሳይሆን በህብረተሰቡም ውስጥ ያማራጭ ክፍ
ተት ነበር ማለት ቢቻልም፣ ሰፍር ቁጥር የሌላቸውን የዴሞክራሲያዊ ሽግግር
ሃይሎችና ተቋማት በጋራ አንቀሳቅሰን በአይነችን ስር በማካሄድ ላይ ያሉትን
ተጋድሎ የተደራጀ አቅጣጫ ማስያዝ ከቻልን ዛሬ ይህ የአማራጭ ክፍተት በህ
ብረተሰባችን ውስጥ የለም ብለን ባፍ ሙሉ መናገር የምንችልበት ወቅት ውስጥ
እንገኛለን።

በደርዘን የሚቆጠሩ በይፋ በህቡእ፣ በህገወጥና በህጋዊ ዘዴ፤ በሰላማዊና
በትጥቅ ትግል ይህንን አላማ እናራምዳለን የሚሉ በውጭም ሆነ በሃገር ውስጥ
የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ድርጅቶ እያሉ፤ በመቶ የሚቆጠሩ በውስጥም በው
ጭም ለዚሁ ለሰላማዊና ዴሞክራሲየአዊ ሂደት የሚዋደቁ የሲቪኩ ማህበረሰብ
ስብስቦች እየተበራከቱ፤ በዴሞክራሲየአዊ ምርጫ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት
ለመሸጋገር የወያኔን ታጣቂዎችና እብሪተኛ ካድሬዎች ባዶ እጃቸውን ለመቋቋም
በሚሊዮን እየተቆጠሩ ዜጎች በወኔና በድፍረት በተነሳሱበት ህብረተሰብ፤ ወጣቶ
ቻችን የብሄርንና የክልልን አጥር ሰባብረው ባንድነት ለመቆምና ለመሰዋት ያላቸ
ውን የትግል መንፈስ በአሳዩበት ሁኔታ፤ ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ በብሄራዊ ውይ
ይት ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት የሚለው አቋማችን ከዳር እስከዳር ድጋፍ ባገ
ኘበት አለም አቀፍ አካባቢ የሃገራችን ችግር የአማራጭ ክፍተት ችግር ነው
ብለን አናምንም። ያለነበት ችግር ይህንን ሁሉ በጎ ሃይል ወደ አንድ የጋራ አቅ
ጣጫ መርቶ ዛሬ የተከፋፈለውንና የተዳከመውን የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት
በህዝብ ሃይል ወደ ብሄራዊ ውይይት ሊያመጣ የሚችል፣ ይህን አሻፈረኝ ካለ
ደግሞ ይህንን መንግስት በህዝብ ትግል አስወግዶ ሃገሪቱን የሚያድን ማንም ሊበ
ገረው የማይችል አንድ አወንታዊ ሃይል የማድረግ ችግር ብቻ ነው።

6. ሽግግር እንዴት? በሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና በዴሞክራሲ ሂደት ኮሚሽን

ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤና በዚህ ጉባኤ በተላለፈው ጥሪ መሰረት በሰባቱ የፓሪስ ጥሪ ጠንሳሽ ድርጅቶች አስተባባሪነት የተጠራው ያዲስ አበባ የሰላምና እርቅ ጉባኤ፣ የዚህ ጉባኤ ውጤት የሆነው አማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት ያወጣው «ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅማሮ» ሰነድ፣ ከዚያም ተከትሎ የተዘጋጀው ሁለተኛው የፓሪስ ጉባኤና ያስተላለፈው የብሄራዊ ውይይትና የሰላማዊ ሽግግር ጥሪ፣ የፓሪስ ሁለት የኢተፖድህ «የዴሞክራሲ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም» ከነዚህም በተጨማሪ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገሮች ባሜሪካም ሆነ ባውሮፓ በተለያዩ ዴሞክራሲያዊና ሃገር ወዳድ ሃይሎች የተጠነሰሱት የብሄራዊ ውይይትና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር እቅዶች በኢትዮጵያ ህዝብ ብቻ ሳይሆን ባለም አቀፍ ደረጃ ድጋፍ ያገኙ ሙከራዎች ናቸው።

ዛሬ በፓሪሱ ጉባኤ ከተቋቋመው ኢተፖድህ ውጭ የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ ድርጅቶች በተለይም ደግሞ የኦሮሞ ነጻነት ግንባር (ኦነግ) የመላ አማራ ህዝብ ድርጅት(መአህድ) የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ (ኢ.ዴ.ፓ) ከነሱም አልፎ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ የተለያዩ የሲቪክ ድርጅቶችና ስብሰቦች ከዳር እስከዳር የተሰማሩበትና የሚታገሉለት በሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ አማካኝነት፣ በብሄራዊ ውይይት ጎዳና ሀገራችንንና ህብረተሰባችንን ለአንዴና ለሁልጊዜ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት በሰላም እናሸጋግር የሚለው የትግል ጥሪ ጥሪ ነው።

በዚህ ጉዳይ ቀደም ሲል ብዙ የተባለና የተጻፈ በመሆኑ ዛሬ ወያኔ ተዳክሟል በሚል አስተሳሰብ ተመርተን ልንቀይረው የማይገባን አጠቃላይ የሆነ ስምምነት የተደረሰ ይመስለናል። ይህ አገር አቀፍ ጉባኤ መንግስትና በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች፣ በሰላማዊም ሆነ በትጥቅ ትግል የተሰማሩ ሃይሎች፣ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ያሉየሲቪክ፣ የሙያ፣ የምሁራን፣ የወጣቶች የሴቶችና ሌሎች ማህበራት እንዲሁምከሃገር ውስጥም ሆነ ከውጭ የሚጋበዙ የሃገር ሽማግሎች የሚገኙበ ትእጅግ ሰፊ የሆነ ጉባኤ ይሆናል።

ይህ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ተግባሩ ምን ይሆናል? ነገሩን በአጭሩ ለማስቀመጥ በመኢሶን ግምትና እምነት የዚህ ሰፊ ጉባኤ ዋና ተግባር ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ ትልም ማቅረብ ሲሆን ይህ አማራጭ በተግባር የሚውልበትን ዘዴ ቀይሶ የኢትዮጵያ ህብረተሰብ ወደ ተረጋጋ ህገመንግስታዊ ስርአትበነጻና ርእታዊ ምርጫ አማካኝነት እስኪሸጋገር ሁኔታዎችን የማመቻቸት ተግባር ይሆናል። ሃላፊነቱና ተልእኮውም እንደዚህ በመሆኑ ይህ ጉባኤ ሽግግሩአ ስኪሳካ ድረስ ራሱን ሰይሞ የሚቆይ ጉባኤ መሆን ይገባዋል። ይህንንም ለማድረግ የዚህ ሁሉን አቀፍ ጉባኤ

1ኛ/ የመጀመሪያ ተግባሩ ዝርዝር ነጥቦቹን በጉዳዩ እውቀትና ተመ ክሮ ለአካበቱ ባለሙያዎች ትቶ የነገይቱ ኢትዮጵያ ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስትበእ ርግጥ ዴሞክራሲያዊ እንዲባል በግድ ሊይዛቸው የሚገባውንና በምንም አይነት ሊዘላቸው የማይችላቸውን ነጥቦችና መብቶች ያስቀምጣል

2ኛ/ ሁለተኛ ተግባሩ የሽግግሩ ዘመን የሚቋጠርበትንና የዴሞክራሲ መስፈንን ተከትሎ የሚመጣው ምርጫ ነጻና ርትአዊ እንዲሆን የሚያስችሉትን አለም አቀፋዊ መስፈርቶች በዝርዝር ያስቀምጣል

3ኛ/ ሶስተኛ ተግባሩ በነዚህ ሁለት ነጥቦችና የሽግግሩ ዘመን የተረጋጋ የብሄራዊ እርቅና የዴሞክራሲ ግንባታ ወቀት እንዲሆን አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚወስናቸውን ነጥቦች በተግባር ለመተርጎም ተጠሪነቱ ለማንም ሳይሆን ለዚሁ ለሁሉን አቀፍ አገራዊ ኮሚቴ የሆነ አንድ የዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን ያቋቁ ማል።

ይህ ከምላ ጎደል በደቡብ አፍሪካ የሽግግር ወቅት ተቋቁሞ የሰራውን «የሽግግር ስራ አስፈጻሚ ካውንስል» (ትራንዚሽናል ኤግዘከቲፍ ካውንስል) የሚ መስል ዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤው ስራ አስፈጻሚ አካል ሲሆን ከመንግስትም፣ ከሌሎች ፖለቲካ ፓርቲዎችና ስብስቦችም ነጻ በሆነ ሁኔታ በሽግግሩ ዘመን ሁሉን አቀፍ ጉባኤው በደረሰባቸው ስምምነቶችና ባጸደቃቸው ሰነዶች በመመርኮዝ ዝርዝር ደንቦችንና የስራ አፈጻጸም ዘዴዎችን እያወጣ በአገር አቀፍ ደረጃ በሚያቋቁማቸው ቅርንጫፎቹ አማካኝነት በተግባር የማዋል ስልጣንና ሃላፊነት ይኖረዋል።

እነዚህ ከፍ ብለን የጠቀስናቸው ሂደቶች አዲስ የሚቀርቡ ሂደቶች አይደሉም። ህገ መንግስትንና ነጻ ምርጫን በተመለከተ ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ በግዮን ጉባኤና በኢትዮጵያ የሰላምና የዴሞክራሲ አማራጭ ሃይ ሎች ምክር ቤት መቋቋም አልፎ እስከ ፓሪስ ሁለት ጥሪና የኢተፖድህ ምስ ረታ ድረስ ባለው ረጅምና ብዙ ተመክሮ በተገኘበት ሂደት በተደጋጋሚ የተነሱና ስምምነት የተደረሰባቸው ብዙ ነጥቦች አሉ። ስለ ነጻ ምርጫና ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስት የአማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት *«ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅማሮ»* የሚለው ሰነድና የህንን ሰነድ በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ከማዳበር በስተቀር ከሱ ምንም ይህ ነው የሚባል ልዩነት የሌለው የፓሪስ ሁለቱና የኢተፖድህ መሰረታዊ መመሪያ የሆነው በኢትዮጵያ ህዝብም ሆነ በአለም አቀፍ ደረጃ እውቅናና ድ ጋፍ ያገኘው **«የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም»** የተሰኘው ሰነድ አለ።

ይህ ሰነድ ስለ ዴሞክራሲያዊ ምርጫና ስለ ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግ ስት ይዘትና ምንነት የሚያወራ ሰነድ ብቻ አይደለም። እነዚህን ሁሉ በተግባር ለመተርጎም ሰነዱ በመጀመሪያ ነጥቡ የሚጠይቀው *«የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ አካል»* እንዲቋቋም ነው። ከፍ ብለን በጠቀስነው መልክ ከሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት የተወሳ ነጥብ ባይኖርም በተለይ ተግባራቱን በሚመለከት ካስፈራቸው ነጥቦች ውስጥ የሚከተሉትና ዛሬ ለውይ ይት መንደርደሪያ ሊሆኑ ይችላሉ የምንላቸው ነጥቦች ይገኙበታል

- ዛሬ የወያኔ መሪዎች ለነሱ ብቻ እንዲመች አውጥተው በተግባር ላይ የሚያውሏቸውን የፓርቲ ምስረታና የምርጫ ህግጋት ከጸረ ዴሞክራቲክ ይዘታቸው አጽድቶ ሌሎች መሰረታዊ የሆኑትን የመደራጀት፣ የመንቀሳቀስ፣ ሀሳብን በነጻ የመግለጽና የማስፋፋት የመሰሉ መብቶችን የሚያረጋግጡ ህግጋት ማውጣትና የነዚህን በተግባር መዋል መከታተልና መቆጣጠር

- በሃገሪቱ የህግ የበላይነት የሚረጋገጥበትን ዘዴ ቀይሶ ይህ በተግባር የሚውልበትን ሁኔታ ከመንግስት ቁጥጥር ውጭ መከታተል ይህም በተለይ የተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶችና የሌሎች ስብስቦች መሪዎችና አባላት፣ የነጻው ፕሬስ ጋዜጠኞችና አሳታሚዎች መብት በፖለቲካ ምክንያት ምንም አይነት መንገላታት እንዳይደርስባቸው የመቆጣጠሪያ ዘዴ ማበጀትና እሱን ተግባራዊ መሆኑን መከታተል

- መገናኛ ብዙሃን በገለልተኛነት ለመላው ህብረተሰብ የሚያገለግሉበትን ዘዴ መቀየስና የፕሬስ ህጉን ቀይሮና አሻሽሎ በሃገራችን ሀሳብ በነጻ የሚንሸራሸርበትን ዘዴ መቀየስና የዚህንም ተግባራዊነት መቆጣጠር

- የመንግስት የፋይናንስና የማቴርያል አቅም ስልጣን ላይ ባለው ድርጅት ያለአግባብ ወገናዊ ለሆነ የምርጫ አላማና ጥቅም እንዳይውሉ ለመቆጣጠር እንዲቻል ተገቢ ዘዴ መቀየስና የዚህንም ተግባራዊነት መከታተል

- የመንግስት ቢሮክራሲ፣ ፖሊስና ሰራዊት በማንኛውም ዘዴ በዴሞክራሲው ሂደት በወገናዊነት ጣልቃ እንዳይገቡና ሂደቱን እንዳያደናቅፉ ተስማሚ ስትራቴጂ ነድፎ ይህም በተግባር መተርጎሙን ማረጋገጥ የመሳሰሉ ተግባራት ይገኙበታል።

ይህ ኢተፖድህ የጠቀመው አካሄድ እርግጥ ይበልጥ መስፋፋት፣ ይበልጥ መዳበርና ይበልጥ ተጨባጭ የሚሆንበት ዘዴ መጠናትና በስራ ላይ መዋል ይኖርበታል። ለዚህ ደግሞ ሌሎች ስብስቦችና ሌሎች ግለሰቦች በነገሩ አስበውበት ያቀረቡዋቸው የሽግግር ሰነዶችና የህገ መንግስት ረቂቆች አሉ። በኛ በኩል ዋና ቁም ነገር አርገን የምንቆጥረው ሰነዳችን ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት ማግኘቱን ወይም አለማግኘቱ አይደለም።

ዋናው ቁም ነገርና ዋናው አሁን ያለንበት ችግር ሁሉም እፈልገዋለሁ እታገልለታለሁ እያለ እንዲህ አይነቱ ጉባኤ እንዲጠራ በጋራ ለመታገል ያላስቻሉንን ያስተያየትና የስትራቴጂ ልዩነቶች በውይይት መፍታትና መጀመሪያ በኛው በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ይህንን ጉባኤ ማስናዳት የምንችልበት ደረጃ የመድረስ ችግር ነው። ይህንን ችግር እስካልተወጣንና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት እነዚ ህን የእይታና የስትራቴጂ ልዩነቶች ፈትተን ሁላችንም በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክ በአንድ አግጣጫ እስካልገፋን ድረስ አሁን ተቃዋሚ ሃይሎችና ህብረተሰባችን በምንገኝበት አደገኛ ውዥንብር ሳቢያ ለሰላማዊና ዴሞክራሲያዊ ሽግግር እጅግ የተመቻቸው ሁኔታ ከእጃችን አምልጦን አገራችን ወደ ለየለት ትርምስ ውስጥ ትገባለች ብለን እንሰጋለን።

7. የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አጣዳፊነት

ከፍ ብለን ለማብራራት እንደሞከርነው ዛሬ ወደ ጥፋትም ሆነ ወደ ልማት ለማምራት መንታ መንገድ ላይ ለቆመችው ሀገራችን በጣም ባስቸኳይ ሁሉም አንድ የጋራ አላማ ይዞ መንቀሳቀሱ የሚጠቅመው ለዘለቄታው ወደ ተረ ጋጋ ስርአት በተረጋጋ ሁኔታ ለመሸጋገር ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ብቻ አይደ ለም። የዚህ የሽግግር አማራጭ መቅረብ ከፍ ብለን ሃገራችንን ወደ ትርምስ ይዞ ሊነጉድ ይችላል ያልነው የአንጃዎች ትርምስ የተሻለ መልክ እንዲይዝ፣ እያየ ለና እየሰፋ የሚሄደውም የህዝባችን ትግል አግጣጫ ይዞ እንዲንቀሳቀስ ጫናለማሳረፍ የሚረዳና በአጠቃላይም በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስ ክትግሉን አሁ እንደምናየው አንዱ ወደ አራምባ ሌላው ወደ ቆቦ እያመለከተ ግራተጋብቶ ህዝባችንን ግራ ከሚያጋባበት አደገኛ ሁኔታ እንዲወጣ የሚያግዝ ሂደት ይሆናል ብለን እናምናለን።

ይህ እንዲሆን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችንን ከሁሉ መጀመሪያ ለትግሉ ባለቤት ለሆነው ለኢትዮጵያ ህዝብ ማቅረብ እንደሚኖርብን ግልጽ ነው። ህዝባችን ቀስፌው ከያዙት የኢኮ ኖሚ፣ ማህበራዊ፣ የህልውና ችግሮች ለመውጣት በያለበት ከወያኔ/ኢህአዴግ ካድሬዎች ጋር ከፍ ብለን እንዳልነው በተለያዩ ጥያቄዎች፤ በተለያዩ አካባቢ ዎች፣ በተለያዩ ግዜያቶች በነጠላ እያካሄዳቸው ከአሉት ትግሎች መስዋእትነት ብቻ ሳይሆን ለሃገሪቱ በጎ ነገር እንዲወጣ ከተፈለገ ሁኔታዎች እንደአሁኑ መቀ ጠል አይችሉም። እነዚህ በያለበት የሚካሄዱት ትግሎች አንድ የጋራና አሰባ ሳቢ የሆነ፣ አንድ ዴሞክራሲያዊ መአበል ሊሆኑ የሚችሉበት የጋራ መፈክር ሊኖራቸው ይገባል ብለን እናምናለን። ይህ ሊሆን የሚችለው ደግሞ የዩኒበር ሲቲ ተማሪዎች ለአካዳሚ ነጻነት ሲዋደቁ፣ ስራ አጡ ወጣት ለስራ፣ በኑሮ ጠር ዝላይ ተንጠልጥሎ ያለው ሰራተኛ ለተሻለ ኑሮ ሲነሳ፣ ነጋዴው አድላዊ ፖለቲካ ናሙሰኛነትን አሻፈረኝ ብሎ ሲታገል፣ ገበሬው ንክኪ፣ ርዝራጅ የተቃዋሚ ደጋ ፊእየተባለ የሚደርስበትን ግፍ ለመቋቋም ሲነሳ....ባጭሩ ሁሉም በያለበት የወያኔ ን የዘፈቀደ አገዛዝና ግፍ አሻፈረኝ ሲል ይህ ሁሉ ትግል የሚተጋገዝበት ሁኔታ መፈጠር አለበት። ይህ ሊሆን የሚችለው የምናቀርበው የሽግግር አማራጭ ከሁ ሉም የትግል መፈክርና አጀንዳ ውስጥ ሲገባ ብቻ በመሆኑ፣ ተቃዋሚ ሃይሎች መጀመሪያ ራሳችን ይህንን አማራጭ በግልጽ ሰነድ አስቀምጠን ሁሉም በያለበት በዚህም ዙሪያ እንዲንቀሳቀስ የተቻለንን ሁሉ መስራት ይኖርብናል።

ሁለተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አማራጫችን የወያኔ/ኢህአዴግ መሪዎች የሚከተሉትን ለማንም ሆነ ለማንም የማይበጅ ያጥፋቶ ጠፊና የፍጥጫ ፖለቲካ አሻፈረኝ የሚል የብሄራዊ እርቅ ሂደት እንደሆነና ነገሮች ቢበላሹ የራሳቸውን መውጫ መንገድ ከወዲሁ ያዘጋ ጁት ጥቂት መሪዎች ይህንን ጥሪ የሆነ ያልሆነ ትርጉምና «ድብቅ አላማ» እየ ሰጡ ቢቃወሙትም የወያኔ/ኢህአዴግ ተራ አባላት በዴሞክራሲያዊ የሽግግር ሂደት በምንገነባት በነገይቱ ዴሞክራሲያዊት ኢትዮጵያ ውስጥ ድርጅታቸው የህ ዝብ የሁንታ በሚሰጠው ክብደት ልክ በመንግስትም ሆነ በተቃዋሚነት ደረጃ

ሊቀጥል የሚችልበትም ራስንም አገርንም የማዳን ሂደት እንደሆነ እንዲገነዘቡት አስፈላጊ የሆነው ቅስቀሳ መካሄድ ይኖርበታል።

ሶስተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችን አሁን በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ያለው ትርምስ ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ ለሃገር ጥፋት እንዳያመጣ አይነተኛ በጎ ሚና ሊኖረው ይችላል። አሁን በአቶ መለስ ማእከልነት እየተዋቀረ ካለው ህወሃት/ኢህአዴግ በተለያየ ምክንያት የተገለሉም ሆነ ራሳቸውን ያገለሉ የቀድሞ የኢህአዴግ አባል ድርጅቶች መሪዎችና ካድሬዎች ከቀሪው አንጃ ጋር ያላቸው ግጭት ተራ የስልጣን ሽኩቻ ሳይሆን በዴሞክራሲ፣ በህግ የበላይነት፣ በህዝቦች ወንድማማችነት ጥያቄ ስለተለየን ነው የሚሉ ከሆነ እነዚህ ሃይሎችም ሆኑ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ በነሱ ጎን የተሰለፉ ደጋፊዎቻቸው በዚህ ያገር አቀፍ ጉባኤና የብሄራዊ እርቅ ሂደት ውስጥ ቦታ እንዳላቸው ተገንዝበው ለዚህ አላማ ከዴሞክራቶች ጎን በግልጽ ተሰልፈው እንዲታገሉ ቅስቀሳ ማድረግ ያስፈልጋል። ይህን ተገንዝበው መልከ ባለው ሁኔታ ለሚቀርበው የሽግግር አማራጭ በሃቅ ለመታገል ከዴሞክራቶች ሰፈር በግልጽ እንዲደባለቁ ካደረግን አሁን በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ያለው እጅ እግር የሌለው የሚመስለው ያንጃወች ትርምስ ለሃገሪቱ ጥፋትን ሳይሆን በጎ ነገርን እንዲያመጣ የሚጠበቅብንን ጫና እንዳደረግን ሊቆጠር ይችላል።

አራተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የሽግግር አማራጭ አቋማችን በግልጽ መቀመጡና ሁሉም እንዲያራምደው መደረጉ ባለም አቀፍ ደረጃ የምናካሂደው ዲፕሎማሲያዊ ትግል አሁን ካለበት አደገኛ ውዥንብር ወጥቶ ጥራት እንዲያገኝ ይረዳል። በኛ ግምት አለም አቀፉ ኮሙኒቲ አግዞ እርዳ የሚባለው ይህ የሽግግር አማራጫችን ተግባራዊ ይሆን ዘንድ በኢትዮጵያ ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ እንዲከበሩ፣ ኢትዮጵያውያን የራሳቸውንችግሮች ራሳቸው ተወያይተው ይፈቱ ዘንድ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ መድረከ እንዲፈጥሩ ይህንን ሂደት አሻፈረኝ በሚለው መንግስት ላይ የተቻለውን ጫና እንዲያደርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ ብቻ መወሰን ይኖርበታል። ከዚህ አልፎ ማን ከማን ጋር ተሰብስቦ፣ በምን መድረከና አጀንዳ መክሮ፣ ለምን ጊዜያዊና ዘላቂ አላማ ጥረት ያድርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ፣ ከዚህ አልፎ ተርፎ ደግሞ ገና የኢትዮጵያ ህዝብ ባልመከረባቸውና ባልወሰነባቸው ነጥቦች ወገናዊ አጀንዳ ይዞ « ከወያኔ ይበልጥ ሊበራል ነን፣ ከወያኔ ይበልጥ የነጻ ገበያ ኢኮኖሚ አራማጆች ነን፣ ወያኔ ውሸቱን ነው ካፒታሊስት አይደለም ኮሙኒስት ነው» በሚል ቅስቀሳ «የተሻልን የስልጣን አማራጭ ነን» በሚል መንፈስ ለባእዳን የሚሰነዘር ማንኛውም አቀራረብ እስከሁን አወራርደን ያልጨረስነውን የለንደኑን ጉባኤ ስህተት መድገም ስለሚሆን የዚህ የጋራ የሽግግር አማራጭ መቅረብሁሉም ከእንዲህ አይነቱ ለዴሞክራሲ፣ ለሰላምና ለብሄራዊ ነጻነታችን አደገኛ ከሆነ ሂደት እንዲቆጠብ ይረዳል ብለን እናምናለን።

እንግዲህ ለማጠቃለል የመኢሶን ጥሪ ምንድን ነው?

አንደኛ ጥሪያችን ዛሬ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ብለው በይፋ አቋም የያዙ ሃይሎች በሙሉና በውጭም በውስጥም ያሉ የሲቪክ ማህበራትና ስብስ ቦች ተወካዮች አንድ ስብሰባ ጠርተው የጋራ የሽግግር አማራጭ ሰነድ ነድፈው በዚያ ዙሪያ በአንድነት የሚንቀሳቀሱበትን እቅድ ያውጡ የሚል ጥሪ ነው። ይህ ንን ስናደርግ ደግሞ ካለፉት አመታት ካካበትናቸው የትግል ልምዶች መነሳት ስለምንችል ጥረታችን ሁሉን ባዲስ ከዜሮ የሚጀምር ጥረት አይሆንም። በቅ ድሚያ ከፍ ብለን የጠቀስናቸው ከአንደኛው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ የቀረቡት ሰነ ዶችና በቅርቡ ደግሞ የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ ያሰራጨው የብሄራ ዊ እርቅ ሰነድና ሌሎች ዜጎችም ሆኑ ስብስቦች ከያለበት ያቀረቧቸውና እያቀረ ቧ ቸው ያሉት ሰነዶች ተደማምረው እንደመንደርደሪያ ሊያገለግሉ ይችላሉ ። በዚህ ጉባኤ ላይ ከሁሉም አቅጣጫ የሚሰነዘሩት ሃሳቦችና ሰነዶች በማሻሻ ያ ዎች ዳብረውና ተሟልተው የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጫችን ሰነድ ሊወ ጣ ቸው ይችላል።

ሁለተኛ በዚህ የጋራ አማራጭ ሰነድ ዙሪያ የሚደረገውን ትግል ለማስተ ባበር አንድ የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል የመመስረቱን ጉዳይ ነገ የወያኔ ኢህ አዴግ መንግስት ሲስማማና ሰፊ ብሄራዊ ጉባኤ ሲሰየም እናቋቁመዋለን ብለን በይደር የምንተወው ጉዳይ አይደለም። የዚህን የዴሞክራታይዜሽን አካል ጥን ስስ እኛው በዚሁ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚዎች በምናደርገው ስብሰባ ላይ ማቋ ቋም ይኖርብናል።

ሶስተኛ ይህ አካል እንደተመሰረተ የትኩረት ትኩረት መስጠት የሚኖር በት ተግባር በዚህ የጋራ አማራጫችን ዙሪያ ህብረተሰቡን በሙሉ ማንቀሳቀስ ስለሚሆን ከጊዜ ጋር ሌሎች ሃይሎችንም እያካተተ በያለበት በውስጥም በው ጭም የሚገኙትን ዴሞክራቶችና አገር ወዳዶች በድጋፍ ኮሚቴዎች አማካኝነት በማሰባሰብ ትግሉ አንድ አቅጣጫ ይዞ እንዲፋፋም መጣር ይኖርበታል።

አራተኛ በዚህ መልክ ለሰላማዊ ሽግግር ህዝባችንን እያሰለፈ የሚሄደው ይህ የጋራ አካል አይቀሬውን የከፋፋዮች ሴራ ተቋቁሞ ተልእኮውን እንዲወጣ ከተፈለገየብሄራዊ ውይይቱንም ሆነ ባጠቃላይ ሰላማዊ ሽግግሩን በሚመለከቱ ጥያቄዎች ላይ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች በአንድ ቋንቋ የሚናገሩበት ልሳን መሆን ይኖርበታል። ይህም ማለት ድርጅቶች የተቋቋሙበትን ወገናዊ አላማ የማራመድ መብታቸው እንደተጠበቀ ሆኖ እነዚህን የጋራ ጉዳዮች አስመልክቶ ከወያኔ /ኢህአዴግም መንግስት ሆነ ከባእዳን ሃያላን ጋር የሚካሄዱት ውይይቶች ወገ ናዊ አማራጭና አጀንዳዎች እያንጠለጠሉ በሚደረጉ አደገኛና ምስጢራዊ የሁለ ትዮሽ ድርድሮች ሳይሆን በዚህ የጋራ አካል አማካኝነት መካሄድ ይኖርባቸዋል ማለት ነው።

መላ ኢትዮጵያ ሶሻሊስት ንቅናቄ (መኢሶን)

መስከረም 1994 ዓ.ም.

በዚህ መልክ ሀገራችንንና ህብረተሰባችንን ወዴት እንደምናሸጋግር አ
ንድ አይነት አስተሳሰብ በሌለበት ሁኔታ በእርግጥ ሽግግር ከተባለ የዚህ ሃላፊ
ነትላንድ በዴሞክራሲ ጥያቄ የተንሸዋረረ አቋም ያለው ሃይል መተው አደገኛ እን
ደሆነ በወቅቱ ለሁላችንም ግልጽ ነበር። ይህንን የተገነዘቡ ተቃዋሚ ሃይሎች የ
ታገሉትም አንድ «ሁሉን አቀፍ የሽግግር መንግስት» እንዲቋቋም እንደነበረ ይ
ታ ወሳል። ህወሃት ራሱ ወደ አዲስ አበባ በሚገሰግስባቸው ወራት ሌላው ቀር
ቶ ኢሰፓንም የሚጨምር «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ የሽግግር መ
ንግስት» ማቋቋም እንደሚያስፈልግ አምንበታለሁ ይል እንደነበረ የሚታወስ ነው
። ይህ ከሁሉም የተውጣጣ የሽግግር መንግስት በተወሰነ የጊዜ ገደብ ነጻና ርትአ
ዊ ምርጫ አዘጋጅቶ በህዝብ ለተመረጠው ሃይል ስልጣኑን ማስረከብ የሚል አ
ጠቃላይ ስምምነትም ነበር። ነገር ግን ይህንን አይነቱን መልካም የሽግግር ሂደት
ለመተግበር በጦር ሜዳ ድል እየተጎናጸፉ የመጡት ጦረኞች ፈቃደኞች አልነበሩ
ም።

በተለይ ደግሞ «በኮሙኒስቱ ደርግ» ጥላቻ ተነሳስተው ሃያላን መንግ
ስታት በጎናቸው በቆሙበት ሁኔታ የህንን የጦረኞቹን «የበጎ ፈቃድ» ጉድለት
አካክሶ ወያኔንም ሸአብያንም በጎናቸው የተሰለፉትን ሃያላንንም ተቋቁሞ ሃገሪቱን
በእርግጥ ወደ ዴሞክራሲ ለማሸጋገር የሚችል የተደራጀ ሃይል በህብረተሰባችን
ውስጥ አልነበረም። እርግጥ ደርግ ለአስራ ሰባት አመት ፓርቲ፣ ህዝባዊ ድር
ጅት ወዘተ እያለ በዴሞክራሲና ከፍ ብለን እንዳየነው «በመጀመሪያው ትውልድ
ህዝባዊ ማህበራት» መቃብር ላይ የራሱን መዋቅሮች በመትከሉ ሀገራችንና ህብ
ረተሰባችን «የተደራጁ» ይመስሉ ነበር። ነገር ግን ኢሰፓን ከማዋቀር ጋር የተሞ
ከረው ጉዞ በተጨባጭ ሲታይ የግንባታ ሳይሆን አገርንና ህብረተሰብን የማፈራረ
ስና የማፍረክረክ ሂደት ነበር ማለት ይቻላል።

በዚህ ሁኔታ የወያኔ መንግስት አዲስ አበባን ሲቆጣጠር ሀገሪቱን እኔ
በመሰለኝ እኔ ወደ መሰለኝ ስርአት እኔው አሸጋግራለሁ፤ የኢኮኖሚና ማህበራዊ
ፖሊሲዎችን እኔው በመሰለኝ፣ እኔው እንደመሰለኝ እቀይሳለሁ ከሚሉ ወቅታዊና
«ቀላል» ከሚመስሉ ጥያቄዎች አልፎ የሃገራችንን ህልውና በሚመለከተው የኤ
ርትራ ጥያቄ ላይ ያሻውንና የመሰለውን አቋም በተግባር ማዋል የቻለው ባንድ
ዋና ምክንያት ይመስለናል። ይህ ሃይል አዲስ አበባን ሲቆጣጠር በከተማይቱ ያገ
ኘው የስልጣን ክፍተት ብቻ አልነበረም። የደርግ የሽግግር ሂደት ህብረተሰቡን
እያፈራረሰ ባሸዋ ላይ የገነባቸው ተቋማት «እንደ ካርታ ግንብ» በመፈራረሳቸው
በሃገራችን ከባድ የሽግግር ክፍተትም ነበር።

በሰላማዊ ዘዴ ትግላቸውን ያራምዱ የነበሩት የፖለቲካ ሃይሎችም ይህ
ንን ክፍተት የመሙላት አቅም አልነበራቸውም። በእንጭጭ ደረጃ ናቸው እን
ኳን ሊባሉ የሚችሉ የሲቢክ ማህበረሰብ ድርጅቶች አልነበሩም። በአሜሪካኖች
ዋና አቀነባባሪነት ለንደን ላይ የተከናወነው ሽግግር ዋና አላማው የደርግን መንግስ
ት አፍርሶ ወያኔን በስልጣን ላይ ማውጣትና የኤርትራን የመገንጠል ሂደት ማመ
ቻቸት እንጅ ቀደም ሲል በነበሩት ሁለት ሶስት ወራት እንኳን ሲባል እንደነበ
ረው «ከሁሉም የፖለቲካ ሃይሎች የተውጣጣ» የሽግግር መንግስት የማቋቋም
አላማ አልነበረውም። የለንደኑ ጉባኤ የመከረው አሸናፊዎቹ ግንባሮች በዚህ

በፈራረሰ ቤት ወያኔ ባዲስ አበባ ሻአብያ በአስመራ ስልጣን ስለሚይዙበት ሁኔታ ብቻ ነበር።

ሲቪክ ማህበረሰቡ ቀርቶ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች የማይሳተፉበት ባሸናፊና ተሸናፊ መሀከል የተከናወነ ይህ የስልጣን ርክክቦሽ ከተደረገ በኋላ ለኢትዮጵያ ህዝቦች ቁልፍ የሆነው የሽግግር ጥያቄ ሃላፊነት ለወያኔ ተሰጥቶ በዚሁ በወያኔ ዋና መሪነትና በይድረስ ይድረስ በወያኔ ምስል በተጠፈጠፉ «የፖለቲካ ፓርቲዎች» ተባባሪነት አሁንም ልክ እንደለንደኑ ጉባኤ እንኳን የሲቪኩ ማህበረሰብ ማንም ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅት እንዳይሳተፍበት ዝግ የሆነ «ሁለን አቀፍ» በሚል ስያሜ ጉባኤ ተካሂዶ «የሽግግር መንግስት» ተቋቋመ። በዚህም ህብረተሰባችንን ሳይሆን ያለውን የሽግግር ተብየ መንግስት ወደ ቋሚ መንግስትነት የማሸጋገሩ ሂደት ተጀመረ። ከአራት አመታት በኋላ ምንም እንኳን ምእራባውያን «ዴሞክራሲያዊ» ብለው ቢያሞካሹትም በይዘቱ የ1936 አ.ም. የስታሊንና የ1987 አ.ም. የኮለኔል መንግስቱ ሃይለማርያም ህገ መንግስታት ፎቶ ኮፒ የሆነ ሰነድ በሃገራችን ላይ ተጭኖ የሽግግሩ ሂደት ተጠናቀቀ ተባለ። የቀረውን ሁላችንም የምናውቀው ነው።

ዛሬ ከለንደኑ ጉባኤ ጉድለቶችም ሆነ ከሃገራችን «የሽግግሮች» ታሪክ መቅሰም ያለብን ትምህርት ሽግግር ባመጽ፣ ጊዜያዊ የበላይነት ያገኘው ወገን የፖለቲካ ተፋላሚውን ብቻ ሳይሆን ጠቅላላውን ህብረተሰቡን እስከ ወዲያኛው «አሸንፍኩ» በሚልበት ፍጥጫ፣ ባሸናፊና ተሸናፊ መሃከል ወይም ደግሞ በባእዳን አቀነባባሪነትና አስተናጋጅነት «አሉ» በሚባሉ ጥቂት የፖለቲካ ሃይሎች መሃከል በዝግ ችሎት የሚደረግ የስልጣን ቅብብሎሽ ላይ ማተኮር የለበትም የሚለው ትምህርት ነው። ከዚህ ይልቅ ሽግግሩ እስከተቻለ ድረስ በስምምነት፣ «በኮምፕሮሚዝ» እንዲከናወን፤ ህብረተሰባችንም በዚህ የሽግግር ወቅት በእያንዳንዷ ቀን ይበልጥ ዴሞክራቲክና ይበልጥ የተረጋጋ መልክ እየያዘ፤ ህዝባችን በእያንዳንዷ ቀን ይበልጥ ንቁ ተሳትፎ እያደረገና ይበልጥ እየተደራጀ፣ ለመጭው የተሻለ ስርአት ይበልጥ ራሱን እያመቻቸ የሚሄድበት የታሪክ ወቅት እንዲሆን መታገል ያስፈልጋል ማለት ነው። ዴሞክራሲያዊ የተባለው ስርአት በሁሉም ተሳትፎ በሽግግሩ ወቅት ከእለት እለት እየዳበረና ስር እየሰደደ የሚሄድ እንጅ የሽግግሩ ዘመን ሲያከትም የሚጀመር ወይም ደግሞ የሂደቱ መቋጠሪያ መሆን ከሚገባው ምርጫ የሚፈልቅ ስርአት አይሆንም። ይህንን ካልን ዘንዳ አሸጋጋሪውስ ማነው? ወደሚለው መሰረታዊ ጥያቄ ስንመጣ መልሱ ግልጽ ሆኖ እናገኘዋለን።

5. ህብረተሰባችን ራሱን ማሸጋገር የሚችልበት ደረጃ ላይ ይገኛል

ተሸጋጋሪው ህብረተሰባችን እንደአለ እንደመሆኑ መጠን አሸጋጋሪውም ራሱ ህብረተሰቡ መሆን ይገባዋል እንላለን። ይህ እንዲሆን ከተፈለገ ደግሞ ከፍ ብለን ያወሳነው የጊዜያዊ አስተዳደር ጉዳይ እንደተጠበቀ ሆኖ የዚህ ሽግግር ሃላ

ፊነት ለማንም ይሁን ለማን «ሃገሪቱን ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት አሸጋግ ራ ለሁ» ብሎ ቃል ለሚገባ ጊዜያዊ ይባል፣ የሽግግር፣ የጥምር ይሁን አንድ « ጠንካራ ዴሞክራሲያዊ ግንባር» ለሚመራው መንግስት የሚተው ጉዳይ መሆን የ ለበትም። ይህ ሃላፊነት እንደ ደቡብ አፍሪካው የሽግግር ሂደት ከማንኛውም መ ንግስት ውጭ ሆኖ ለሚሰራ፣ ባጠቃላይ የሃገሪቱን የዴሞክራታይዜሽን ሂደት ከ ማ ንም የፖለቲካም ሆነ ሌላ ሃይል ወገናዊ ቁጥጥር ውጭ በበላይነት ለሚያቅ ድና ለሚያስፈጽም አካል መተው ይኖርበታል።

የአሸጋጋሪነቱ ሃላፊነት ለህብረተሰቡ በሙሉ ማለትም በዚሁ በህብረተሰ ባችን ውስጥ መንግስታዊም ሆኑ ተቃዋሚ የፖለቲካ ሃይሎች፣ ከፖለቲካ ውጭ ላሉ የሲቪክ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎችና ከነሱም አልፎ ሁሉም ለሚያከብራቸውና ለተስማማባቸው የሃገር ሽማግሌዎች በነዚህ ሁሉ አማካኝነት ደግሞ ለጠቅላላው ለኢትዮጵያ ህዝብ መተው አለበት እንላለን። ምንም እንኳን በእጃችን ያለውን ወርቅ እንደ መዳብ ቆጥረን ልብ ባንለውም ቅሉ ህብረተሰባችን ዛሬ አስፈላጊ የሆነው መድረክ ከተመቻቸለት ከአብራኩ በሚፈልቁ ራሱ በሚቆጣጠራቸው ተቋማትና በነዚህም አማካኝነት ከዳር ድንበር መንደር እስከ አዲስ አበባ ድረስ በየደረጃው በሚያደርገው እንቅስቃሴ በተረጋጋ ሁኔታ እራሱን በራሱ ወደተረጋጋ ዴሞክራሲያዊ ስርአት ለማሸጋገር የሚችልበት ደረጃ ላይ ይገኛል። ይህንን የም ንለው ለእንዲህ አይነቱ አጠቃላይ የሽግግር ሂደት ዛሬ ከመቸውም ጊዜ ይበልጥ የተመቻቸ ባለፉት ሁለት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ የታሪክ አጋጣሚ ውስጥ እንገኛለን ብለን በማመናችን ነው።

የመጀመሪያው አዲስና ለሰላማዊ ሽግግር አመቺ ሁኔታ ፈጥሯል የምን ለው የታሪክ አጋጣሚ በሁለቱም የሽግግር ወቅቶችም ሆነ ባጠቃላይ በታሪካችን ያልነበሩ አዳዲስ ተቋሞችን መከሰት የሚመለከተው ገጽታ ነው። ዛሬ በውጭ አገር በይፋ በውስጥ ደግሞ በህቡእ መዋቅራቸውን ዘርግተው ከሚንቀሳቀሱት በርካታ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች በተጨማሪ በታሪካችን ለመጀመሪያ ጊዜ በሃገሪቱ ውስጥ በህግ ታውቀው የሚንቀሳቀሱና በሚልዮን የሚቆጠር ህዝብ ከጎ ናቸው ሊያሰልፉ የሚችሉ ተቃዋሚ የፖለቲካ ፓርቲዎች አሉ። በውጭ አገሮች በሃገር ጉዳይ ዙሪያ ትግላቸውን በቀጥታ ከፖለቲካ ሳያያይዙ ለሃገርና ለወገን የሚታገሉ የሲቪክ ማህበራት እንዳሸን እየፈሉ ባሉበት ወቅት እንደዚሁ ለመጀ መሪያ ጊዜ የሲቪክ ማህበራት ባህል (የኤንጅኦ ከልቸር) በሃገራችንም ምድር ስር እየሰደደ በመሄድ ላይ ነው። በደርዘን የሚቆጠሩ ማህበራት ከመንግስት ው ጭና እንዲያውም አንዳንዴ መንግስትን እየተቃወሙ (በዚህም የተነሳ መሪዎቻቸ ው ለእስራት፣ ለግድያ፣ ለስደትና ለእንግልት እየተጋለጡ) በይፋና በህጋዊ ዘዴ የሚንቀሳቀሱበትና ከፖለቲካ ውጭ ተደራጅቶ ለሃገር፣ለወገን፣ ለመብት፣ ለሙ ያና ለህጋዊ ጥቅም፣ ለባህላዊ ህልውናና ለመሳሰሉት አላማዎች የመንቀሳቀስ ል ምድ እየዳበረ በመሄዱ በሃገሪቱ የዴሞክራሲ ማስፈን ሂደት ትልቅ ሚና ሊጫ ወቱ የሚችሉ ማህበራትና ሌሎች ስብስቦች ተበራክተዋል። በየእለቱ ለነጻነቱና ለህልውናው እየደማና፣ እየተዋከበ ቢሆንም ዛሬ በሃገራችን በቀደሙት የሽግግር ወቅቶች ያልነበረ ከመንግስት ቁጥጥር ነጻ የሆነ ፕሬስ አለ። ገና ሙሉ በሙሉ ያልተሰበረውን የመንግስት ሞኖፖል ለመስበር ከውጭ አገር ጥረት የሚያደርጉ ራድዮ ጣቢያዎች እየተበራከቱ መጥተዋል።

→ ቃለዘዘ ዘሉ ከነ ኗፇ ሉጣ የግዢለንደቡን

ከነዚህ ሁሉ አዳዲስ ክስተቶች ጋር ተያይዞና ከነሱም ጋር እየተጋገ
ዘ ያደገን የሃገራችንን የወደፊት አጠቃላይ አቅጣጫ በተመለከተም ወደ መ
ድ በለ ፓርቲ ዴሞክራሲያዊ ስርአት መሸጋገር አለብን የሚል አጠቃላይ ስምም
ነትአለ። እርግጥ ዛሬም ቢሆን በዚህ መሰረታዊ ያቅጣጫ ጥያቄ ላይ ባንድ በኩ
ል በተቃዋሚ ሃይሎችና በጠቅላላው በህብረተሰቡ በሌላ በኩል ደግሞ ስልጣን
ላይበሚተራመሱት አንጃዎች መሃከል መሰረታዊ የሚባሉ ልዩነቶች አሉ። ነገር
ግንይህ ጥቂት ጸረዴሞክራሲያዊ የሆኑ ሃይሎች ከህብረተሰቡ አፈንግጠው የሚያ
ራምዱት ጸረ ዴሞክራሲያዊ አቋም መሰረታዊውን በሃገሪቱና በህብረተሰባችን
ውስጥ ያለውን እውነታ አይቀይረውም። ዛሬ ከነዚህ ጥቂቶች በስተቀር በሃገሪ
ቱበመንቀሳቀስ ላይ ያሉ ሃይሎች በሙሉ የሰው ልጅ መብቶች ያላንዳች መሸራ
ረፍ ሙሉ በሙሉ የሚከበሩበት፣ የህግ የበላይነት ሙሉ በሙሉ የሚረጋገጥበት
፣የህዝቦቻችን እኩልነትና ወንድማማችነት የሚረጋገጡበት የመድበለ ፓረቲ ስር
አት እንዲቋቋም ይጠይቃሉ።

እርግጥ ይህ አይነቱ አስተሳሰብ ከደርግ ወደ ወያኔ በተከናወነው ሽግግር
ወቅትም ነበር። ነገር ግን በዚያን ጊዜ በነበረው ሁኔታ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች
ይህንን አላማቸውን በተግባር ለመተርጎም የሚያስችላቸው የነቃና የተደራጀ የህ
ብረተሰቡ ድጋፍ አልነበራቸውም። ዛሬ ሰላማዊ ሽግግር ወደ መድበለ ፓርቲ ስር
አት የሚለው አላማ መላው የኢትዮጵያ ህዝብ ከዳር አስከዳር ተሰልፎ የሚዋደ
ቅለት አላማ ነው። ከፍ ብለን እንዳልነው በ1983 እ.ም. ወያኔ አዲስአበባ ሲገባ
ያገኘው የስልጣን ክፍተት ብቻ ሳይሆን በህብረተሰቡም ውስጥ ያማራጭ ክፍ
ተት ነበር ማለት ቢቻልም፣ ስፍር ቁጥር የሌላቸውን የዴሞክራሲያዊ ሽግግር
ሃይሎችና ተቋማት በጋራ አንቀሳቅሰን በአይንችን ስር በማካሄድ ላይ ያሉትን
ተጋድሎ የተደራጀ አቅጣጫ ማስያዝ ከቻልን ዛሬ ይህ የአማራጭ ክፍተት በህ
ብረተሰባችን ውስጥ የለም ብለን ባፍ ሙሉ መናገር የምንችልበት ወቅት ውስጥ
እንገኛለን።

በደርዘን የሚቆጠሩ በይፋ በህቡእ፣ በህገወጥና በህጋዊ ዘዴ፤ በሰላማዊና
በትጥቅ ትግል ይህንን አላማ እናራምዳለን የሚሉ በውጭም ሆነ በሃገር ውስጥ
የሚንቀሳቀሱ የፖለቲካ ድርጅቶ እያሉ፤ በመቶ የሚቆጠሩ በውስጥም በው
ጭም ለዚሁ ለሰላማዊና ዴሞክራሲየአዊ ሂደት የሚዋደቁ የሲቪኩ ማህበረሰብ
ስብስቦች እየተበራከቱ፤ በዴሞክራሲየአዊ ምርጫ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት
ለመሸጋገር የወያኔን ታጣቂዎችና እብሪተኛ ካድሬዎች ባዶ እጃቸውን ለመቋቋም
በሚሊዮን እየተቆጠሩ ዜጎች በወኔና በድፍረት በተነሳሱበት ህብረተሰብ፤ ወጣቶ
ቻችን የብሄርንና የክልልን አጥር ሰባብረው ባንድነት ለመቆምና ለመሰዋት ያላቸ
ውን የትግል መንፈስ በአሳዩበት ሁኔታ፤ ከዚህ በተጨማሪ ደግሞ በብሄራዊውይ
ይት ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት የሚለው አቋማችን ከዳር እስከዳር ድጋፍ ባገ
ኘበት አለም አቀፍ አካባቢ የሃገራችን ችግር የአማራጭ ክፍተት ችግር ነው
ብለን አናምንም። ያለነበት ችግር ይህንን ሁሉ በጎ ሃይል ወደ አንድ የጋራ አቅ
ጣጫ መርቶ ዛሬ የተከፋፈለውንና የተዳከመውን የወያኔ/ኢህአዴግ መንግስት
በህዝብ ሃይል ወደ ብሄራዊ ውይይት ሊያመጣ የሚችል፣ ይህ አሻፈረኝ ካለ ደ
ግሞ ይህንን መንግስት በህዝብ ትግል አስወግዶ ሃገሪቱን የሚያድን ማንም ሊበግ
ረው የማይችል አንድ አወንታዊ ሃይል የማድረግ ችግር ብቻ ነው።

6. ሽግግር እንዴት? በሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና በዴሞክራሲ ሂደት ኮሚሽን

ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤና በዚህ ጉባኤ በተላለፈው ጥሪ መሰረት በሰባቱ የፓሪስ ጥሪ ጠንሳሽ ድርጅቶች አስተባባሪነት የተጠራው ያዲስ አበባ የሰ ላምና እርቅ ጉባኤ፣ የዚህ ጉባኤ ውጤት የሆነው አማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት ያወጣው «ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅማሮ» ሰነድ፣ ከዚያም ተከትሎ የተዘጋ ጀው ሁለተኛው የፓሪስ ጉባኤና ያስተላለፈው የብሄራዊ ውይይትና የሰላማዊ ሽግ ግር ጥሪ፣ የፓሪስ ሁለት የኢተፖድህ «የዴሞክራሲ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም» ከነዚህም በተጨማሪ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገሮች ባሜሪካም ሆነ ባውሮፓ በተለያዩ ዴሞክራሲያዊና ሃገር ወዳድ ሃይሎች የተጠነሰሱት የብሄ ራዊ ውይይትና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር እቅዶች በኢትዮጵያ ህዝብ ብቻ ሳይ ሆን ባለም አቀፍ ደረጃ ድጋፍ ያገኙ ሙከራዎች ናቸው።

ዛሬ በፓሪሱ ጉባኤ ከተቋቋመው ኢተፖድህ ውጭ የሚንቀሳቀሱ ተቃ ዋሚ ድርጅቶች በተለይም ደግሞ የኦሮሞ ነጻነት ግንባር (ኦነግ) የመላ አማራ ህዝብ ድርጅት(መአህድ) የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ (ኢዴፓ) ከነሱም አልፎ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ የተለያዩ የሲቪክ ድርጅ ቶችና ስብስቦች ከዳር እስከዳር የተሰማሩበትና የሚታገሉለት በሁሉን አቀፍ አገ ራዊ ጉባኤ አማካኝነት፣ በብሄራዊ ውይይት ጎዳና ሀገራችንንና ህብረተሰባችንን ለአንዴና ለሁልጊዜ ወደ ዴሞክራሲያዊ ስርአት በሰላም እናሸጋግር የሚለው የት ግል ጥሪ ጥሪ ነው።

በዚህ ጉዳይ ቀደም ሲል ብዙ የተባለና የተጻፈ በመሆኑ ዛሬ ወያኔ ተዳ ክሟል በሚል አስተሳሰብ ተመርተን ልንቀይረው የማይገባን አጠቃላይ የሆነ ስም ምነት የተደረሰ ይመስለናል። ይህ አገር አቀፍ ጉባኤ መንግስትና በሃገር ውስጥ ም ሆነ በውጭ አገር የሚንቀሳቀሱ ተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶች፣ በሰላማዊም ሆነ በትጥቅ ትግል የተሰማሩ ሃይሎች፣ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ አገር ያሉ የሲቪክ፣ የሙያ፣ የምሁራን፣ የወጣቶች የሴቶችና ሌሎች ማህበራት እንዲሁም ከሃገር ውስጥም ሆነ ከውጭ የሚጋበዙ የሃገር ሽማግሎች የሚገኙበት እጅግ ሰፊ የሆነ ጉባኤ ይሆናል።

ይህ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ተግባሩ ምን ይሆናል? ነገሩን በአጭሩ ለማስቀመጥ በመኢሶንግምትና እምነት የዚህ ሰፊ ጉባኤ ዋና ተግባር ለኢትዮጵያ ህዝብ የሽግግር አማራጭ ትልም ማቅረብ ሲሆን ይህ አማራጭ በተግባር የሚው ልበትን ዘዴ ቀይሶ የኢትዮጵያ ህብረተሰብ ወደ ተረጋጋ ህገመንግስታዊ ስርአት በነጻና ርእታዊ ምርጫ አማካኝነት እስኪሸጋገር ሁኔታዎችን የማመቻቸት ተግባር ይሆናል። ሃላፊነቱና ተልእኮውም እንደዚህ በመሆኑ ይህ ጉባኤ ሽግግሩ እስኪ ሳካ ድረስ ራሱን ሰይሞ የሚቆይ ጉባኤ መሆን ይገባዋል። ይህንንም ለማድረግ የዚህ ሁሉን አቀፍ ጉባኤ

1ኛ/ የመጀመሪያ ተግባሩ ዝርዝር ነጥቦቹን በጉዳዩ እውቀትና ተመክሮ ለአካበቱ ባለሙያዎች ትቶ የነገይቱ ኢትዮጵያ ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስት በእርግጥ ዴሞክራሲያዊ እንዲባል በግድ ሊይዛቸው የሚገባውንና በምንም አይነትሊዘላቸው የማይችላቸውን ነጥቦችና መብቶች ያስቀምጣል

2ኛ/ ሁለተኛ ተግባሩ የሽግግሩ ዘመን የሚቋጠርበትንና ከዴሞክራሲ መስፈንን ተከትሎ የሚመጣው ምርጫ ነጻና ርትአዊ እንዲሆን የሚያስችሉትን አለም አቀፋዊ መስፈርቶች በዝርዝር ያስቀምጣል

3ኛ/ ሶስተኛ ተግባሩ በነዚህ ሁለት ነጥቦችና የሽግግሩ ዘመን የተረጋጋ የብሄራዊ እርቅና የዴሞክራሲ ግንባታ ወቀት እንዲሆን አስፈላጊ ናቸው ብሎ የሚወስናቸውን ነጥቦች በተግባር ለመተርጎም ተጠሪነቱ ለማንም ሳይሆን ለዚሁ ለሁሉን አቀፍ አገራዊ ኮሚቴ የሆነ አንድ የዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን ያቋቁማል።

ይህ ከሞላ ጎደል በደቡብ አፍሪካ የሽግግር ወቅት ተቋቁሞ የሰራውን «የሽግግር ስራ አሰፈጻሚ ካውንስል» (ትራንዚሽናል ኤግዘኪቲፍ ካውንስል) የሚመስል ዴሞክራታይዜሽን ኮሚሽን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤው ስራ አሰፈጻሚ አካል ሲሆን ከመንግስትም፣ ከሌሎች ፖለቲካ ፓርቲዎችና ስብስቦችም ነጻ በሆነ ሁኔታ በሽግግሩ ዘመን ሁሉን አቀፍ ጉባኤው በደረሰባቸው ስምምነቶችና ባጸደቃቸው ሰነዶች በመመርኮዝ ዝርዝር ደንቦችንና የስራ አፈጻጸም ዘዴዎችን እያወጣ በአገር አቀፍ ደረጃ በሚያቋቁማቸው ቅርንጫፎቹ አማካኝነት በተግባር የማዋል ስልጣንና ሃላፊነት ይኖረዋል።

እነዚህ ከፍ ብለን የጠቀስናቸው ሂደቶች አዲስ የሚቀርቡ ሂደቶች አይደሉም። ህገ መንግስትንና ነጻ ምርጫን በተመለከተ ከመጀመሪያው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ በግዮን ጉባኤና በኢትዮጵያ የሰላምና የዴሞክራሲ አማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት መቋቋም አልፎ እስከ ፓሪስ ሁለት ጥሪና የኢተፖድህ ምስረታ ድረስ ባለው ረጅምና ብዙ ተመክሮ በተገኘበት ሂደት በተደጋጋሚ የተነሱና ስምምነት የተደረሰባቸው ብዙ ነጥቦች አሉ። ስለ ነጻ ምርጫና ዴሞክራሲያዊ ህገ መንግስት የአማራጭ ሃይሎች ምክር ቤት *«ለአዲስ ዴሞክራሲያዊ ጅማሮ»* የሚለው ሰነድና የህንን ሰነድ በአንዳንድ ነጥቦች ላይ ከማዳበር በስተቀር ከሱ ምንም ይህ ነው የሚባል ልዩነት የሌለው የፓሪስ ሁለቱና የኢተፖድህ መሰረታዊ መመሪያ የሆነው በኢትዮጵያ ህዝብም ሆነ በአለም አቀፍ ደረጃ እውቅናና ድጋፍ ያገኘው **«የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ ትልም»** የተሰኘው ሰነድ አለ።

ይህ ሰነድ ስለ ዴሞክራሲያዊ ምርጫና ስለ ዴሞክራሲያዊ ህገመንግስት የዘትና ምንነት የሚያወራ ሰነድ ብቻ አይደለም። እነዚህን ሁሉ በተግባር ለመተርጎም ሰነዱ በመጀመሪያ ነጥቡ የሚጠይቀው ***«የዴሞክራሲያዊ ሂደትና የነጻ ምርጫ አካል»*** እንዲቋቋም ነው። ከፍ ብለን በጠቀስነው መልክ ከሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ጋር ስለሚኖረው ግንኙነት የተወሳ ነጥብ ባይኖርም በተለይ ተግባራቱን በሚመለከት ካስፈራቸው ነጥቦች ውስጥ የሚከተሉትና ዛሬ ለውይይት መንደርደሪያ ሊሆኑ ይችላሉ የምንላቸው ነጥቦች ይገኙበታል

- ዛሬ የወያኔ መሪዎች ለነሱ ብቻ እንዲመች አውጥተው በተግባር ሳይየሚያውሏቸውን የፓርቲ ምስረታና የምርጫ ህግጋት ከጸረ ዴሞክራቲክ ይዘታቸው አጽድቶ ሌሎች መሰረታዊ የሆኑትን የመደራጀት፣ የመንቀሳቀስ፣ ሀሳብንበነጻ የመግለጽና የማስፋፋት የመሰሉ መብቶችን የሚያረጋግጡ ህግጋት ማውጣ ትና የነዚህን በተግባር መዋል መከታተልና መቆጣጠር

- በሃገሪቱ የህግ የበላይነት የሚረጋገጥበትን ዘዴ ቀይሶ ይህ በተግባር የሚውልበትን ሁኔታ ከመንግስት ቁጥጥር ውጭ መከታተል ይህም በተለይ የተቃዋሚ የፖለቲካ ድርጅቶችና የሌሎች ስብስቦች መሪዎችና አባላት፣ የነጻው ፕሬስ ጋዜጠኞችና አሳታሚዎች መብት በፖለቲካ ምክንያት ምንም አይነት መንገላታት እንዳይደርስባቸው የመቆጣጠሪያ ዘዴ ማበጀትና እሱን ተግባራዊ መሆኑን መከታተል

- መገናኛ ብዙሃን በገለልተኛነት ለመላው ህብረተሰብ የሚያገለግሉበትን ዘዴ መቀየስና የፕሬስህጉን ቀይሮና አሻሽሎ በሃገራችን ሀሳብ በነጻ የሚንሸራሸርበትን ዘዴ መቀየስና የዚህንም ተግባራዊነት መቆጣጠር

- የመንግስት የፋይናንስና የማቴርያል አቅም ስልጣን ላይ ባለው ድርጅት ያለአግባብ ወገናዊ ለሆነ የምርጫ አላማና ጥቅም እንዳይውሉ ለመቆጣጠር እንዲቻል ተገቢ ዘዴ መቀየስና የዚህንም ተግባራዊነት መከታተል

- የመንግስት ቢሮክራሲ፣ ፖሊስና ሰራዊት በማንኛውም ዘዴ በዴሞክራሲው ሂደት በወገናዊነት ጣልቃ እንዳይገቡና ሂደቱን እንዳያደናቅፉ ተስማሚ ስትራቴጂ ነድፎ ይህም በተግባር መተርጎሙን ማረጋገጥ የመሳሰሉ ተግባራት ይገኙበታል።

ይህ ኢተፖድህ የጠቆመው አካሄድ እርግጥ ይበልጥ መስፋፋት፣ ይበልጥ መዳበርና ይበልጥ ተጨባጭ የሚሆንበት ዘዴ መጠናትና በስራ ላይ መዋል ይኖርበታል። ለዚህ ደግሞ ሌሎች ስብስቦችና ሌሎች ግለሰቦች በነገሩ አስበውበት ያቀረቡዋቸው የሽግግር ሰነዶችና የህገ መንግስት ረቂቆች አሉ። በኛ በኩል ዋና ቁም ነገር አርገን የምንቆጥረው ሰነዳችን ሙሉ በሙሉ ተቀባይነት ማግኘቱን ወይም አለማግኘቱ አይደለም።

ዋናው ቁም ነገርና ዋናው አሁን ያለንበት ችግር ሁሉም እፈልገዋለሁ እታገልስታለሁ እያለ እንዲህ አይነቱ ጉባኤ እንዲጠራ በጋራ ለመታገል ያላስቻሉንን ያስተያየትና የስትራቴጂ ልዩነቶች በውይይት መፍታትና መጀመሪያ በኛው በተቃዋሚ ሃይሎች መሃከል ይህንን ጉባኤ ማስናዳት የምንችልበት ደረጃ የመድረስ ችግር ነው። ይህንን ችግር እስካልተወጣንና በዚህ ጉባኤ አማካኝነት እነዚህን የእይታና የስትራቴጂ ልዩነቶች ፈትተን ሁላችንም በፖለቲካውም ሆነ በዲፕሎማሲው መስክ በአንድ አግጣጫ እስካልገፋን ድረስ አሁን ተቃዋሚ ሃይሎችና ህብረተሰባችን በምንገኝበት አደገኛ ውዥንብር ሳቢያ ለሰላማዊና ዴሞክራሲያዊ ሽግግር እጅግ የተመቻቸው ሁኔታ ከእጃችን አምልጦን አገራችን ወደ ለየለት ትርምስ ውስጥ ትገባለች ብለን እንሰጋለን።

7. የሽግግር አማራጭ ማቅረብ አጣዳፊነት

ከፍ ብለን ለማብራራት እንደሞከርነው ዛሬ ወደ ጥፋትም ሆነ ወደ ልማት ለማምራት መንታ መንገድ ላይ ለቆመችው ሀገራችን በጣም ባስቸኳይ ሁሉም አንድ የጋራ አላማ ይዞ መንቀሳቀሱ የሚጠቅመው ለዘለቄታው ወደ ተረጋጋ ስርአት በተረጋጋ ሁኔታ ለመሸጋገር ሁኔታዎችን ለማመቻቸት ብቻ አይደለም። የዚህ የሽግግር አማራጭ መቅረብ ከፍ ብለን ሃገራችንን ወደ ትርምስ ይዞ ሊነጉድ ይችላል ያልነው የአንጃዎች ትርምስ የተሻለ መልክ እንዲይዝ፣ እያየለና እየሰፋ የሚሄደውም የህዝባችን ትግል አግጣጫ ይዞ እንዲንቀሳቀስ ጫና ለማሳረፍ የሚረዳና በአጠቃላይም በፖለቲካውም ሆነበዲፕሎማሲው መስክ ትግሉን አሁ እንደምናየው አንዱ ወደ አራምባ ሌላው ወደ ቆቦ እያመለከተ ግራ ተጋብቶ ህዝባችንን ግራ ከሚያጋባበት አደገኛ ሁኔታ እንዲወጣ የሚያግዝ ሂደት ይሆናል ብለን እናምናለን።

ይህ እንዲሆን የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችንን ከሁሉ መጀመሪያ ለትግሉ ባለቤት ለሆነው ለኢትዮጵያ ህዝብ ማቅረብ እንደሚኖርብን ግልጽ ነው። ህዝባችን ቀስፈው ከያዙት የኢኮኖሚ፣ ማህበራዊ፣ የህልውና ችግሮች ለመውጣት በያለበት ከወያኔ/ኢህአዴግ ካድሬዎች ጋር ከፍ ብለን እንዳልነው በተለያዩ ጥያቄዎች፤ በተለያዩ አካባቢዎች፣ በተለያዩ ግዜያቶች በነጠላ እያካሄዳቸው ከአሉት ትግሎች መስዋእትነት ብቻ ሳይሆን ለሃገሪቱ በጎ ነገር እንዲወጣ ከተፈለገ ሁኔታዎች እንደአሁኑ መቀጠል አይችሉም። እነዚህ በያለበት የሚካሄዱት ትግሎች አንድ የጋራና አሰባሳቢ የሆነ፣ አንድ ዴሞክራሲያዊ መአበል ሊሆኑ የሚችሉበት የጋራ መፈክር ሊኖራቸው ይገባል ብለን እናምናለን። ይህ ሊሆን የሚችለው ደግሞ የዩኒበርሲቲ ተማሪዎች ለአካዳሚ ነጻነት ሲዋደቁ፣ ስራ አጡ ወጣት ለስራ፣ በኑሮ ጠርዝ ላይ ተንጠልጥሎ ያለው ሰራተኛ ለተሻለ ኑሮ ሲነሳ፣ ነጋዴው አድላዊ ፖለቲካና ሙሰኛነትን አሻፈረኝ ብሎ ሲታገል፣ ገበሬው ንክኪ፣ ርዝራጅ የተቃዋሚ ደጋፊ እየተባለ የሚደርስበትን ግፍ ለመቋቋም ሲነሳ.....ባጭሩ ሁሉም በያለበት የወያኔን የዘፈቀደ አገዛዝና ግፍ አሻፈረኝ ሲል ይህ ሁሉ ትግል የሚተጋገዝበት ሁኔታ ፈጠር አለበት። ይህ ሊሆን የሚችለው የምናቀርበው የሽግግር አማራጭ ከሁሉም የትግል መፈክርና አጀንዳ ውስጥ ሲገባ ብቻ በመሆኑ፣ ተቃዋሚ ሃይሎች መጀመሪያ ራሳችን ይህንን አማራጭ በግልጽ ሰነድ አስቀምጠን ሁሉም በያለበት በዚህም ዙሪያ እንዲንቀሳቀስ የተቻለንን ሁሉ መስራት ይኖርብናል።

ሁለተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አማራጫችን የወያኔ/ኢህአዴግ መሪዎች የሚከተሉትን ለማንም ሆነ ለማንም የማይበጅ ያጥፋቶ ጠፊና የፍጥጫ ፖለቲካ አሻፈረኝ የሚል የብሄራዊ እርቅ ሂደት እንደሆነና ነገሮች ቢበላሹ የራሳቸውን መውጫ መንገድ ከወዲሁ ያዘጋጁት ጥቂት መሪዎች ይህንን ጥሪ የሆነ ያልሆነ ትርጉምና «ድብቅ አላማ» እየሰጡ ቢቃወሙትም የወያኔ/ኢህአዴግ ተራ አባላት በዴሞክራሲያዊ የሽግግር ሂደት በምንገነባት በነገይቱ ዴሞክራሲያዊት ኢትዮጵያ ውስጥ ድርጅታቸው የህዝብ የሁንታ በሚሰጠው ክብደት ልክ በመንግስትም ሆነ በተቃዋሚነት ደረጃ

ሊቀጥል የሚችልበትም ራስንም አገርንም የማዳን ሂደት እንደሆነ እንዲገነዘ ቡትአስፈላጊ የሆነው ቅስቀሳ መካሄድ ይኖርበታል።

ሶስተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል አማራጫችን አሁን በወያኔ/ኢህአዴግ ውስጥ ያለው ትርምስ ከቁጥጥር ውጭ ሆኖ ለሃገር ጥፋት እንዳያመጣ አይነተኛ በጎ ሚና ሊኖረው ይችላል። አሁን በአቶ መለስ ማእከልነት እየተዋቀረ ካለው ህወሃት/ኢህአዴግ በተለያየ ምክንያት የተገለሉም ሆነ ራሳቸውን ያገለሉ የቀድሞ የኢህአዴግ አባል ድርጅ ቶች መሪዎችና ካድሬዎች ከቀሪው አንጃ ጋር ያላቸው ግጭት ተራ የስልጣን ሽኩቻ ሳይሆን በዴሞክራሲ፣ በህግ የበላይነት፣ በህዝቦች ወንድማማችነት ጥያቄ ስለተለየን ነው የሚሉ ከሆነ እነዚህ ሃይሎችም ሆኑ በሃገር ውስጥም ሆነ በውጭ በነሱ ጎን የተሰለፉ ደጋፊዎቻቸው በዚህ ያገር አቀፍ ጉባኤና የብሄ ራዊ እርቅ ሂደት ውስጥ ቦታ እንዳላቸው ተገንዝበው ለዚህ አላማ ከዴሞክራ ቶች ጎን በግልጽ ተሰልፈው እንዲታገሉ ቅስቀሳ ማድረግ ያስፈልጋል። ይህን ተገንዝ በው መልክ ባለው ሁኔታ ለሚቀርበው የሽግግር አማራጭ በሃቅ ለመታ ገል ከዴሞክራቶች ሰፈር በግልጽ እንዲደባለቁ ካደረግን አሁን በወያኔ/ኢህአ ዴግ ውስጥ ያለው እጅ እግር የሌለው የሚመስለው ያንጃወች ትርምስ ለሃገሪቱ ጥፋትን ሳይሆን በጎ ነገርን እንዲያመጣ የሚጠበቅብንን ጫና እንዳደረግን ሊቆ ጠር ይችላል።

አራተኛ ይህ የሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤና የሽግግር አማራጭ አቋማ ችን በግልጽ መቀመጡና ሁሉም እንዲያራምደው መደረጉ ባለም አቀፍ ደረጃ የምናካሂደው ዲፕሎማሲያዊ ትግል አሁን ካለበት አደገኛ ውዥንብር ወጥቶ ጥራት እንዲያገኝ ይረዳል። በኛ ግምት አለም አቀፉ ኮሙኒቲ አግዝ እርዳ የሚ ባለው ይህ የሽግግር አማራጫችን ተግባራዊ ይሆን ዘንድ በኢትዮጵያ ሰብአዊና ዴሞክራሲያዊ መብቶች ሙሉ በሙሉ እንዲከበሩ፣ ኢትዮጵያውያን የራሳቸውን ችግሮች ራሳቸው ተወያይተው ይፈቱ ዘንድ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ መድ ረክ እንዲፈጥሩ ይህንን ሂደት አሻፈረኝ በሚለው መንግስት ላይ የተቻለውን ጫና እንዲያደርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ ብቻ መወሰን ይኖርበታል። ከዚህ አልፎ ማን ከማን ጋር ተሰብስቦ፣ በምን መድረክና አጀንዳ መክሮ፣ ለምን ጊዜያ ዊና ዘላቂ አላማ ጥረት ያድርግ በሚሉት ነጥቦች ላይ፣ ከዚህ አልፎ ተርፎ ደግሞ ገና የኢትዮጵያ ህዝብ ባልመከረባቸውና ባልወሰነባቸው ነጥቦች ወገናዊ አጀንዳ ይዞ « ከወያኔ ይበልጥ ሊበራል ነን፣ ከወያኔ ይበልጥ የነጻ ገበያ ኢኮ ኖሚ አራማጆች ነን፣ ወያኔ ውሸቱን ነው ካፒታሊስት አይደለም ኮሙኒስት ነው» በሚል ቅስቀሳ «የተሻልን የስልጣን አማራጭ ነን» በሚል መንፈስ ለባእ ዳን የሚሰነዘር ማንኛውም አቀራረብ እስካሁን አወራርደን ያልጨረስነውን የለን ደኑን ጉባኤ ስህተት መድገም ስለሚሆን የዚህ የጋራ የሽግግር አማራጭ መቅረብ ሁሉም ከእንዲህ አይነቱ ለዴሞክራሲ፣ ለሰላምና ለብሄራዊ ነጻነታችን አደገኛ ከሆነ ሂደት እንዲቆጠብ ይረዳል ብለን እናምናለን።

እንግዲህ ለማጠቃለል የመኢሶን ጥሪ ምንድን ነው?

አንደኛ ጥሪያችን ዛሬ ሁሉን አቀፍ አገራዊ ጉባኤ ብለው በይፋ አቋም
የያዙ ሃይሎች በሙሉና በውጭም በውስጥም ያሉ የሲቪክ ማህበራትና ስብስ
ቦች ተወካዮች አንድ ስብሰባ ጠርተው የጋራ የሽግግር አማራጭ ሰነድ ነድፈው
በዚያ ዙሪያ በአንድነት የሚንቀሳቀሱበትን እቅድ ያውጡ የሚል ጥሪ ነው። ይህ
ንን ስናደርግ ደግሞ ካለፉት አመታት ካካበትናቸው የትግል ልምዶች መነሳት ስ
ለምንችል ጥረታችን ሁሉን ባዲስ ከዜሮ የሚጀምር ጥረት አይሆንም። በቅድ
ሚያ ከፍ ብለን የጠቀስናቸው ከአንደኛው የፓሪስ ጉባኤ ጀምሮ የቀረቡት ሰነዶ
ችና በቅርቡ ደግሞ የኢትዮጵያውያን ዴሞክራቲክ ፓርቲ ያሰራጨው የብሄራዊ
እርቅ ሰነድና ሌሎች ዜጎችም ሆኑ ስብስቦች ከያለበት ያቀረቧቸውና እያቀረቧ
ቸው ያሉት ሰነዶች ተደማምረው እንደመንደርደሪያ ሊያገለግሉ ይችላሉ።
በዚህ ጉባኤ ላይ ከሁሉም አቅጣጫ የሚሰነዘሩት ሃሳቦችና ሰነዶች በማሻሻያ
ዎች ዳብረውና ተሟልተው የጋራ የሆነ የሽግግር አማራጫችን ሰነድ ሊወጣ
ቸው ይችላል።

ሁለተኛ በዚህ የጋራ አማራጭ ሰነድ ዙሪያ የሚደረገውን ትግል ለማስተ
ባበር አንድ የዴሞክራሲያዊ ሽግግር አካል የመመስረቱን ጉዳይ ነገ የወያኔ ኢህ
አዴግ መንግስት ሲስማማና ሰፊ ብሄራዊ ጉባኤ ሲሰየም እናቋቁመዋለን ብለን
በይደር የምንተወው ጉዳይ አይደለም። የዚህን የዴሞክራታይዜሽን አካል ጥን
ስስ እኛው በዚሁ ዴሞክራሲያዊ ተቃዋሚዎች በምናደርገው ስብሰባ ላይ ማቋ
ቋም ይኖርብናል።

ሶስተኛ ይህ አካል እንደተመሰረተ የትኩረት ትኩረት መስጠት የሚኖር
በት ተግባር በዚህ የጋራ አማራጫችን ዙሪያ ህብረተሰቡን በሙሉ ማንቀሳቀስ
ስለሚሆን ከጊዜ ጋር ሌሎች ሃይሎችንም እያካተተ በያለበት በውስጥም በው
ጭም የሚገኙትን ዴሞክራቶችና አገር ወዳዶች በድጋፍ ኮሚቴዎች አማካኝነት
በማሰባሰብ ትግሉ አንድ አቅጣጫ ይዞ እንዲፋፋም መጣር ይኖርበታል።
አራተኛ በዚህ መልክ ለሰላማዊ ሽግግር ህዝባችንን እያሰለፈ የሚሄደውይህ የጋ
ራ አካል አይቀሬውን የከፋፋዮች ሴራ ተቋቁሞ ተልእኮውን እንዲወጣ ከተፈለገ
የብሄራዊ ውይይቱንም ሆነ ባጠቃላይ ሰላማዊ ሽግግሩን በሚመለከቱ ጥያቄዎች
ላይ ዴሞክራሲያዊ ሃይሎች በአንድ ቋንቋ የሚናገሩበት ልሳን መሆንይኖርበታል
። ይህም ማለት ድርጅቶች የተቋቋሙበትን ወገናዊ አላማ የማራመድመብታቸው
እንደተጠበቀ ሆኖ እነዚህን የጋራ ጉዳዮች አስመልክቶ ከወያኔ /ኢህአዴግም
መንግስት ሆነ ከባእዳን ሃያላን ጋር የሚካሄዱት ውይይቶች ወገ ናዊ አማራጭና
አጀንዳዎች እያንጠለጠሉ በሚደረጉ አደገኛና ምስጢራዊ የሁለትዮሽ ድርድሮች
ሳይሆን በዚህ የጋራ አካል አማካኝነት መካሄድ ይኖርባቸዋል ማለት ነው።መሳ

ኢትዮጵያ ሶሻሊስት ንቅናቄ (መኢሶን)
መስከረም 1994 ዓ.ም.